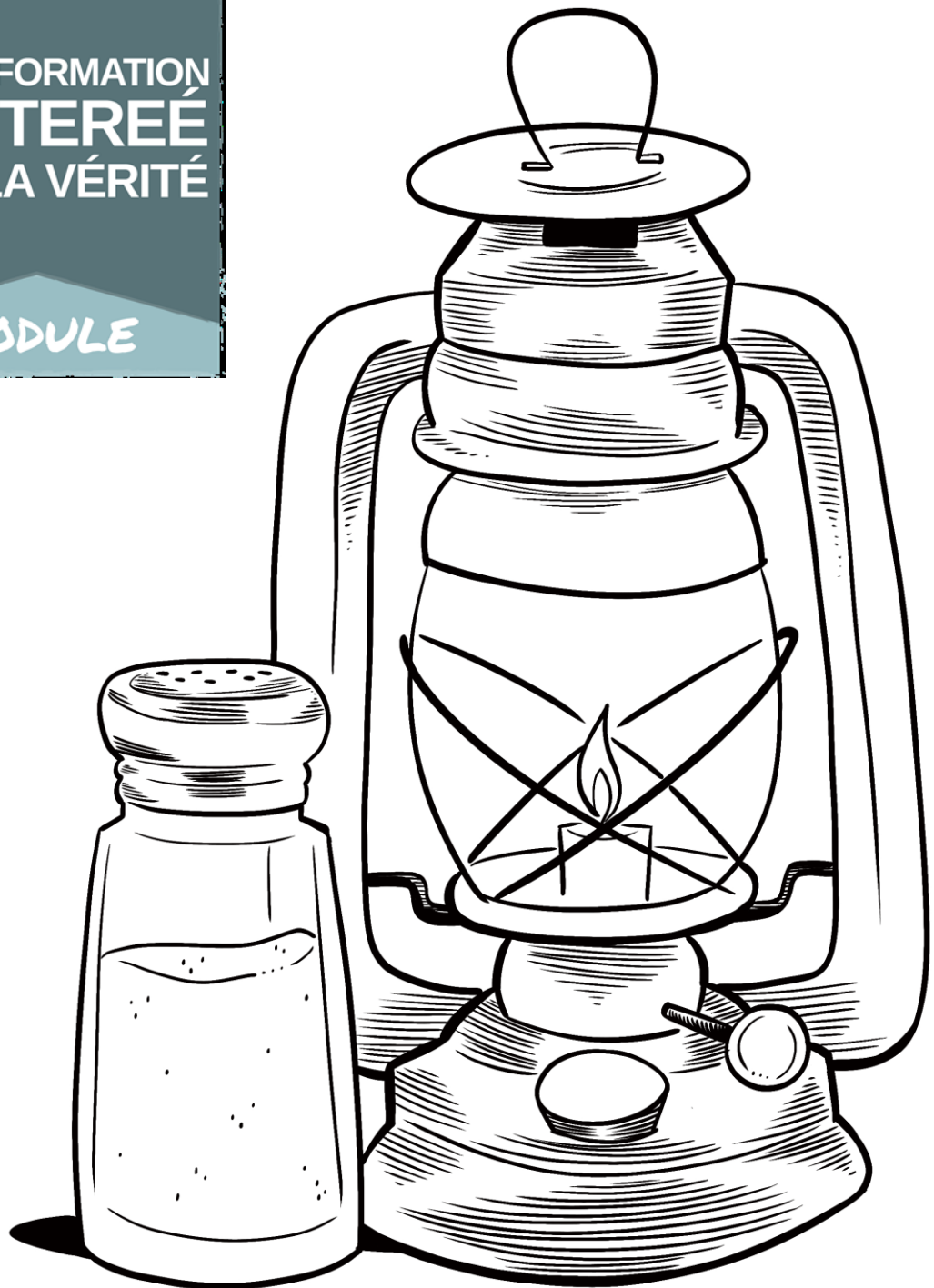

TRANSFORMATION
CENTERÉE
SUR LA VÉRITÉ

MODULE

MUNGWA MPE NSEMO MUKANDA YA LONGI

Truth Centered Transformation est un ministère de Reconciled World. Plus d'informations sur tctprogram.org.

Transformation centrée sur la vérité—Module : Sel et Lumière v4. Copyright ©2020Reconciled World, Phoenix, Arizona, États-Unis d'Amérique. www.reconciledworld.org

Kisalu yai me salama na nsua ya mukanda kugamaka na Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0. Beto me pesa beno nswa mpe kikesa ya kutanga mpe kusadila yo, ya kunikilula, mpe kupesa na bantu ya nkaka na mutindu yai :

Mutindu ya kukabula : Ntangu ya beno ke kabula yo, beno katisa mambu yai: Copyright © 2017. Publié par Reconciled World (www.reconciledworld.org) sous les termes de la licence Creative Commons Attribution– ShareAlike 3.0. Sambu na kuzaba mbote mambu mingi, tala diaka www.creativecommons.org.

Ya kuteka ve – Beno lenda sadila mukanda yai ve sambu na bisalu mpe mimbongo na beno.

Kana beno ke zodila kusonika mpe kubalula yo na ndinga ya nkaka, kota awa na info@tctprogram.org.

Mambu yonso ya kele na kati awa beto me baka yo mukanda ya Nzambi [ya me sonoma na kifalansa (version française - NDT), kaka kana kima mosi ya me fuanana kibeni ve, beto me baka yo na Sainte Bible, Version Louis Segond (1910) Copyright ©1973, 1978, 1984, 2011 by Biblica, Inc.TM. Beto ke sadila yo nswa ya Zondervan. Me pesamaka nswa kibeni na www.zondervan.com. « NIV »mpe na « New International Version » bo kele bitini zole ya kesalaka kaka kisalu ya kusala ba brevets mpe ke salaka mimbongo na insi ya Amerika na nzila ya Biblica, Inc.™.

Na Ntwala ya Kuyantika

Kudibongisa na ntwala ya kulonga dilongi

1. Tanga **Mukanda ya longi** Sambu na Kulonga na dikebi yonso mpi mbala na mbala kana mpila kele. Sonika bangindu ya mfunu na lweka ya konso lutiti sambu yo sadisa nge na kuyibuka bangindu ya mfunu.
2. Tadila **bangindu ya mfunu** ya konso dilongi sambu na kuzaba mambu yina balongoki fwete longuka na konso dilongi.
3. Tanga **baverse** yonso yina bo me sonika na ntwala.
4. Sosa kuzaba **bima yina nge kele na yo mfunu** sambu na konso dilongi, sala bakopi ya mikanda ya kulongukila (Guides de l'étudiant) mpi sala bifwanisu yina nge ta sadila na dilongi.
5. Yindula **mambu yonso** ya bo ketubila na dilongi (kusakana ti bantu, bansaka, bifwanisu). Nge lenda sala yo ti dibuta na nge to ti banduku na nge.
6. Baka ntangu ya **kusamba** sambu Nzambi kuyidika balongoki ya Biblia na kuwa mambu yina yandi kezola nde bo wa mpi sambu yandi sadisa nge na kulonga malongi yango. Yibuka nde kaka ngolo ya Nzambi lenda sala nde bantu kusoba luzingu na bo.

Mukanda ya longi

Bangindu ya mfunu ti bisadilu me lombama: Konso dilongi keyantikaka ti kitini yai.

1. **Bangindu ya mfunu** - Konso dilongi kele ti bangindu mingi ya mfunu, kansi na nsuka ya konso dilongi, longoki fwete bakisa mbote-mbote bangindu ya mfunu. Yo kele mbote na kusosa kuzaba kana bantu yina beto kelonga lenda yibuka mambu yai ya mfunu na nsuka ya dilongi. Beno vutukila mbala na mbala bangindu ya mfunu sambu na kusadisa bo na kuyibuka yo.
2. **Bisadilu** - Bo me tula lisiti ya bisadilu yina bo kele na yo mfunu sambu na konso dilongi, yika mpi bisadilu yina ke sadisaka na kutala mpi mikanda yina bo fwete pesa bana ya nzo-nkanda. Mukanda yai kesonga nge ntangu ya kusadila:
 - a. **MUKANDA YA LONGOKI** - ta vanda ti bisono yai.
 - b. **BIMA YA KUVANDA NA NZILA YA KUSAMBULA** - bo ta sonika yo mutindu yai.

Bisadilu yina Kesadisaka na Kumona Mambu

Kisadilu yai kele na mukanda ya nkaka. Sonika yo mpi yidika yo mutindu bo me songa yo na lutiti ya kele na lutiti ya Bisika ya kupona sambu na kutala.

Mukanda Sambu na Balongoki

Kana kimvuka na beno me baka ve mukanda ya mvimba ya mwana ya nzo-nkanda, beno sala bakopi ya balutiti zole yina kele na nsuka ya mukanda ya longi sambu na konso muntu:

1. **Dilongi 6: Nunga Masumu - Kisalu ya Masumu ya Bantu Yonso**
2. **Dilongi 7: Tablo na Mono ya Kisalu ya Bilanga**

Dilongi 1: Mustang mpi Nsemo

Bangindu ya Mfunu:

- Bonso mungwa, luzingu na beto fwete sala nde bantu yina kele na nzyunga na beto mpi na bisika yina beto kezingaka kusoba.

Bisadilu:

- Lusadisu ya meso: "Mu lenda sala ve matematike!" Mukanda ya kusala nsaka ya muntu ke sala na kisika ya muntu ya nkaka (bo fwete sala bakopi tatu)
- Dibungu ya mungwa, Limpa
- Mukanda ya longoki: Masolo 3 ya nkufi

Bangogo ya Luyantiku: Mustang

KISALU YA BIMVWAMA YA NKAKA

Bantuma sambu na Ntwadisi: Simba dilonga ya mungwa to nata yo na nzo-nkanda na mpila nde bana ya nzo-nkanda kumona yo

- Yo kele inki?
- Sambu na nki? / Bima ya nkaka ya ke vandaka na kati ya madia/ lenda tanina yo / kupesa yo ntomo / to kukumisa yo bunkete.

Mustang kele kima mosi ya pete mpi ya kitoko sambu na kukumisa bima ntomo. Na kutuba ya mbote, **mungwa kele mfunu mingi sambu na nitu na beto.**

Yezu kusadilaka mungwa bonso kidimbu ya kuzabila Bakristu Bubu yai, beto ta tubila mutindu beto fwete vanda bonso mungwa na kisika yina beto ke zingaka. Bika beto tadila ntete mambu yina Biblia ketuba sambu na kuzaba mambu yina Yezu kutubaka sambu na mungwa.

Beno Kele Mustang

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Tanga Matayo 5:13: « Beno kele mungwa sambu ya ntoto. Kansi kana mungwa kuvidisa ntomo na yo, nki mutindu bo ta vutula yo ntomo? Yo kele diaka na mfunu ve ata fioti, bo fwete losa yo na nganda mpi bantu fwete niata yo. »

Na verse yai, Yezu vandaka kutubila balongoki na yandi. Sambu beto kele balongoki na yandi, yandi kesolulaka ti beto. Na bilumbu ya Yezu, bantu vandaka kubaka mungwa bonso kima mosi ya mfunu mingi. Yezu kuzabisaka balongoki na yandi nde bo kele mfunu mingi.

Vanda Bonso Mustang

Na kutulaka beto na valere ya nene bonso balongoki na yandi mpi na kutendulaka mfunu ya mungwa, Yezu kelonga beto nde beto lenda sala mambu mingi na kimvuka na beto. Yandi tubaka nde beto **lenda** mpi beto **fwete** vanda bonso mungwa.

KISALU YA BIMVWAMA YA NKAKA (sadila **MIKANDA YA KUDITADILA** Mono lenda sala nkweswo ve!)

Beto kele na mfunu ya muntu mosi ya ketekaka, bantu zole ya kesumba, mpi mungwa ya kuteka.

Kifwanisu: Muntu mosi ya mumbongo keteka mungwa na magazini na yandi. Muntu yina vandaka kusumba kwisaka kusumba mungwa.

Ngogo yai « Nécessaire » fwete vanda ya kutena.

Musumbi ya 1: (me kata na magazini) Kilumbu ya mbote! Mu ke zola kusumba mungwa. Yo ke ntalu ikwa?

Komersa : Iyoi, nge me kwisa.

(**Komersa** me pesa yandi mungwa, musumbi ya 1 me sumba, Komersa me vutudila yandi mbongo.)

Musumbi ya 1: (me kuma ntama mpe me tanga mbongo) Bubu kele dibaku na mono! Komersa yai me vutudila mono mbongo ya kuluta. Inki mluntu ya konda kutanga; yandi ke zaba ata kuvukisa to kuyika ve. HAHA !!

(**musumbi ya 1:** me simba nzila me kwenda kwandi).

Musumbi ya 2: (me kota na butiki) Mbote. Mu ke awa sambu na kusumba mungwa.

(**Komersa** me pesa yandi, musumbi ya 2 me futa, Komersa me pesa mbongo na musumbi ya 2.)

Musumbi ya 2: (musumbi me kwenda me kuma ntama me tanga mbongo) Oh **KELE VE** ! Komersa me pesa mono mbongo ya ya kuluta mingi. Yandi me sala kifu, yandi ta vidisaka mbongo mingi na kompani na yandi.

Musumbi ya 2 : (me vutuka ti na Komersa) Lolula mono. Nge me pesa mono mbongo mingi kibeni. (yandi kuvutudila Komersa mbongo na yandi).

Matondo mingi. Mu manisaka nzo nkanda ve yo yina mu ke zaba kusala ntalu mbote ve. Kima yai ke pesaka mono mpasi ya ngolo na kisalu na mono. Kansi mu ke na mfunu kuzaba matematiki.

Musumbi ya zole 2 : Inga, yo ke mambu ya nene. Nge ke zaba, kana nge zola kieleka kulonguka, mu lenda longa nge matematiki sambu nge yidika kisalu na nge.

Komersa: Matondo mingi! Mu me fuluka na kiese sambu na kukwisa na nge awa kilumbu ya bubu.

- Nani kusalaka mambu mutindu Mukristu fwete sala? *Muntu ya Ke Sumba 2*
- Musumbi 2 kuvandaka masonga, kansi na nki mutindu yankaka Musumbi 2 kusalaka mambu bonso Mukristu? Yandi tubaka nde yandi ta sadisa muntu yina ya mumbongo na kuzaba kutanga mbote sambu na kutomisa mambu.
 - *Kumona nde mambu kele ve mbote mpi*
 - *Kusala mambu sambu na kuyidika yo*

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Na masolo yina meluta, beto monaka mutindu kulanda banzila ya Nzambi lenda tomisa luzingu na beto mpi mutindu yo fwete tomisa yo. Beto ke mona ntangu yayi na manima ya kudia yai ti na masonama nde luzingu na beto fwete balula bantu yina kele na nziunga na beto - na ba bwala na beto! Kana bo me tula mungwa na madia, yo ke kumaka ntomo mingi. Ntangu beto kekwendaka na bisika yina bantu kezingaka, beto fwete tomisa mambu sambu na bantu yina kele na nzyunga na beto!

Beto yonso ke salaka mambu mbala na mbala na kimvuka na beto ?? konso kilumbu! Yo ketendula nde beto kele na mabaku mingi ya kuvanda bonso mungwa na kati ya bimvuka na beto. Mambu ya beto kesalaka konso kilumbu lenda monana ya kukonda mfunu, kansi Yezu kesadila mpenza mungwa bonso kidimbu na luzingu na beto sambu na kumonisa nde kima mosi ya kukonda mfunu lenda sala nsoba ya nene.

KISALU NA BIMVUKA YA FIOTI

Na bimvuka ya bantu tatu to iya, beno tubila mwa mitindu yina beno ke solulaka ti bantu ya bwala na beno. Inki mutindu nge lenda vanda mungwa sambu na bantu ya mutindu yina mpi kutomisa luzingu na bo?

KISALU NA KIMVUKA YA NENE

Bansiku sambu na Ntwadisi: Baka supu ya mungwa.

- Keti mungwa yai ke mfunu kana yo kuvanda kaka na kati dilonga to mulangi? *(ve)*
- madia na beto tavanda nki mutindu kana bo kutula mungwa na mpila ya kufuana ntangu ya bo ke lamba yo? *(Yo ta pesa ntomo na madia na beto, kana mungwa kele ve madia ta vanda ntomo ve.)*
- keti madia ya ke na mungwa ya kuyita ke diaka na mfunu ya mungwa? *(VE!)*

Beto yonso fwete yibuka kyeleka yai ya pete: mungwa kele sambu na kulosama. Kana beto kele kaka beto mosi mpi beto ke songa kaka zola na bantu yina kele na dibundu (mu mbandu, kubika mungwa na kati ya dilinga), beto ke zitisa ve nsiku ya Nzambi ya kuzola bantu ya nkaka (disongidila, kupanzana). Ketu yo kele mfunu mingi sambu na bima yina kele dezia ti mungwa? (Kutuba nde ve) Sambu beto kele bonso mungwa na luzingu na beto, beto fwete pesa yo na bantu yina kele ntete ve bonso mungwa, mingimingi na bantu yina kele ntete ve Bakristu.

Kana luzingu na beto kesoba ve mambu sambu na bantu yina kele penepene na beto, pana beto ke na kuzinga mpenza ve luzingu ya Bukristu yina Yezu kuzolaka nde beto zinga

Nsemo

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Ntangu Nzambi salaka zulu ti ntoto, nsemo vandaka kima ya ntete ya yandi salaka. Kaka mutindu beto lenda zinga ve kukonda mungwa, beto lenda zinga mpi ve kukonda nsemo - yo kele mfunu mingi na luzingu na beto!

- Nsemo kesalaka nki?
 - *Yo kepesaka luzingu, yo kemonisaka mukubu mpi kitoko, yo kemonisaka bigonsa yina lenda kumina beto, mpi buna na buna.*
- Yindula fyoti kana ntangu kuvandaka ve, kana kura kuvandaka ve, kana ngonda kuvandaka ve. Luzingu tavanda nki mutindu?
 - *Kima mosi ve lenda kuyela.*
 - *Beto vanda kumona ata fioti ve, ata metele 1 mosi na ntuala na beto ve.*

Tanga Yoane 8:12.

- Nani kele nsemo ya inza?
 - *Yezu*
- Inki mambote beto kebakaka ntangu beto kelandaka Yezu?
 - *Beto ketambulaka ve na mpimpa, beto kele mpi ve bifwa-meso, kansi beto lenda mona kisika ya beto kekwenda.*
 - *Beto kele na nsemo ya luzingu, beto kele na luzingu ya kimpeve, mpi beto keyela.*

Yezu kutubaka nde yandi kele nsemo ya inza mpi nde beto lenda vanda na nsemo yango kana beto landa yandi.

Tanga Matayo 5:14-16.

- Nani kele nsemo ya inza ya bo ketubila na verse yai?
 - *Balongoki na yandi, disongidila beto!*
- Inki mutindu Yezu kumonisaka nde beto fwete "pela bonso bambwetete"?
 - *Bisalu ya mbote*
- Nsemo kekumina banani?
 - *Bantu yonso yina vandaka kuzinga na nzo, bantu yonso*
- Inki Yezu kutubaka nde yo tasalama kana beto bika nde nsemo na beto ya kyeleka kupela?
 - *Bantu yankaka tamona bisalu na beto ya mbote, mpi bo tapesa Tata na beto ya zulu lukumu.*

Nzambi mepesaka dibundu (to Bakristu) kimalu mosi ya mfunu na nsi-ntoto: kuvanda Nsemo! Yezu kupesaka nsemo ya zola na yandi na balongoki na yandi. Katula Dibundu, nsemo yankaka kele ve; mpimpa mpamba kele. Kana bantu ya Nzambi mebaka lukanu ya kubika ve nde nsemo na bo kupela, mabundu yina bo kezingaka na kati na yo tavanda dyaka na mpimpa. KANSI nsemo ya luzingu kele ve, kivuvu kele ve sambu na kimvuka yai ya bantu.

Mambu ya me tala muinda mpi nsemo na mabundu

KISALU NA BIMVUKA YA FIOTI

Bansiku sambu na Ntwadisi: Kabula kimvuka ya nene na bitini tatu. Beto fwete vanda ti muntu mosi na konso kimvuka. Konso kimvuka fwete tanga disolo mosi na kati ya masolo yina kele na **MUKANDA YA LONGOKI** mpi kupesa bamvutu na bangiufula yina bo yulaka bo. Na nima, bo fwete pesa disolo mpi kupesa mvutu na kimvuka ya mvimba. Bimvuka ya bantu fwete vukana sambu na kuvanda mimonisi ya bwala na ntangu mutangi mosi ketanga.

Dibundu ya No. 1 Na bwala na beto, konso ntangu yina muntu vandaka kubela, nganga-ngombo vandaka kulomba yandi na kutambika mbisi mosi sambu na kubaka bandongisila mpi bankisi. Ntangu Bakristu ya dibundu bakaka malongi ya mavimpi ya mbote na nzila ya programe ya TCT, bo yantikaka kusadila mambu yina bo longukaka na malongi yina sambu na kubeluka bamaladi yina bantu mingi ke vandaka ti yo mpi kubeluka bantu ya ke zingaka pene-pene na bo. Na bwala na beto, beto yonso kumonaka nde bantu yina vandaka kulanda bandongisila na bo vandaka kuzinga mbote kukonda kutambika bambisi. Bubu yai, bantu yonso ya bwala na beto mebakaka lukanu ya kubuya mpi ya kubelula bamaladi na kisika ya kupesa bimenga. Yo ke sadisaka beto na kubumba mbongo mpi na kuvanda ti mavimpi ya mbote! Yo kemonana bonso nde kusadila Nzambi na bo kenataka mambote na luzingu na bo. Yo ke tomisaka mpi luzingu na beto!

Dibundu ya No. 2 Na bwala na beto, ntangu bantu vandaka kukwisa kukatula bambuma na bilanga, munkwa-bilanga vandaka kupesa bo madya ya kitoko, ti malafu ya sukadi to malafu yankaka. Bantangu yankaka, yo vandaka kulomba nde mu futa mbongo mingi kuluta yina mu vandaka kuzwa na kisalu na mono ya bilanga! Na nima ya kulonguka mfunu ya kusala bisalu ya mawa, Bakristu ya dibundu na beto kubakaka lukanu ya kusadisa bansukami kukonda kulomba mbongo. Ntangu fioti na nima, bantu ya nkaka ya bwala yina monaka mambu yina bampangi vandaka kusala mpi bo yambulaka kulomba madia mpi masa. Nkutu bo sadisaka mono na bilanga! Bubu yai, bantu yonso ya bwala yai kendimaka na kusala na bilanga ya bantu yankaka kukonda kufuta bo mbongo. Konso muntu kenataka madya na yandi mpi beto kesalaka kumosi. Yo yina, mu lenda zwa mbongo mingi, mpi bantu yina kezingaka penepene na munu lenda zwa mpi mbongo mingi! Ntangu yai, ntangu ya kukatula bambuma kele ve ntangu ya beto fwete kudiayangisa, kansi ntangu ya beto fwete vingila na kyese yonso. Na nsadisa ya mbongo yina beto kebakaka, beto lenda lungisa bampusa ya mabuta na beto! Mu keyitukaka sambu na nki dibundu mebakaka lukanu ya kusadisa ata bantu yina kele ve Bakristu. Keti mono fwete yula bo...

Dibundu ya No. 3 Bantu ya bwala na beto vandaka kusala bisalu ya zola konso kilumbu. Konso mposo, beto kesalaka mambu ya kemonisa zola. Ya kyeleka, yo mekumaka mutindu ya luzingu ya konso kilumbu na mpila nde ntangu yai, konso muntu yina kemoni mfunu ya lusadisus kekwendaka kusosa lusadisus. Kana matadi to mvindu kele na nzila, beto kekangamaka sambu na kukatula yo. Yo yina, bwala na beto ya mvimba, yina kuvandaka mosi na kati ya babwala ya mvindu mpi ya kukonda kutoma na kitini yina, kukumaka bwala mosi ya kutoma mpi ya bunkete kibeni! Ntama mingi ve, beto tungaka nzo-Nzambi mosi ya kitoko na mbongo yina beto vandaka kuzwa na kisalu ya ngolo yina beto vandaka kusala mpi na lusadisus yina beto vandaka kupesana! Beto lenda mona bansoba, kansi beto lenda wa mpi bansoba na mutindu beto ke sadisana. Beto kele na kyese mingi mpi beto kepesa mersi na mpila bantu ya dibundu na beto kezolaka beto mingi na mpila nde bo kesongaka beto mutindu ya mbote ya kuzinga.

- Inki mutindu dibundu kusalaka mambu na disolo yai?
- Inki mutindu Nzambi mesakumunaka dibundu?
- Inki bansoba mesalamaka na luzingu ya bantu?
- Inki bantu ya bwala yina kusalaka?
- Inki mutindu beto lenda landa mbandu ya dibundu yai?

RAPORE

Nzambi kezola nde bimbuka na beto kubeluka. Mutindu beto longukaka yo na malongi na beto ya luyantiku, Yezu kwisaka sambu na kuyidika mambu yonso. Na nsadisa ya baverse ya beto metanga bubu yai, beto kebakisa nde yandi kezola kusala kuwakana yina na nzila na beto! Beto kele nsemo yina lenda katula mpimpa na bimbuka na beto!

- Inki masolo ya bimbuka na beno beno lenda pesa sambu na kumonisa nde nsemo ya luzingu me tomisaka luzingu ya bantu yina kezingaka na nzyunga na beno?
- Keti bisalu ya zola mesadisaka bantu na bisika ya beno kezingaka?
- Inki mutindu bisalu na nge ya zola kevandaka bonso mwinda sambu na bantu yina kele na nzyunga na nge?
- Keti bisalu na nge ya zola mesimbaka ntima ya bantu yina kele na nganda ya dibundu?

Bangogo ya Nsuka

Yindula fioti: Keti mono ke kwikilaka kibeni nde Nzambi ke zolaka nde balongoki na yandi, tanga mpi mono ti dibundu na mono, kusadisa bantu ya bwala na beto?

Samba nde Nzambi kusadisa beto na kukwikila nde yandi kele na luzolo ya kusala na ngolo yonso na nzila na beto sambu na kunata nsemo na mpimpa na kati ya bimbuka na beto. Lomba Nzambi na kusonga nge mutindu yandi lenda sadila nge bonso mungwa mpi nsemo, mpi na nima kinga mvutu na yandi na pima yonso.

Dilongi ya 2: Pesa Nzambi Lukumu

Bangindu ya Mfunu:

1. Lukanu na beto ya kuvanda bonso mwinda sambu na bantu yankaka kele ya kupesa Nzambi lukumu.
2. Beto fwete pesa Nzambi lukumu na mambu yonso ya beto kesalaka.

Bisadilu:

- Ata kima mosi ve

Bangogo ya Luyantiku: Mfunu na Meso ya Nzambi

Na ntwa ya kulanda disolo yai, bika beto yibuka ntete mambu yina Yezu kutubaka nde beto fwete vanda.

Na Dilongi ya 1, Yezu kutubaka nde beto kele.

Tanga Matayo 5:16: "Mutindu mosi mpi, mwinda na beno fweti pela na meso ya bantu. Mpidina bo ta mona bisalu na beno ya mbote, ebuna bo ta pesa lukumu na Tata na beno kele na zulu".

- **Sambu na nki beto fwete sala mambu ya mbote sambu na bantu ya nkaka?**

Lukanu ya bisalu ya mbote kele ya kuvanda mungwa ti nsemo, mpi kusala bisalu ya zola kele ya kunata bantu na kukumisa Nzambi! Beto kesalaka bisalu ya zola sambu na lukumu ya Nzambi. Na dilongi yai, beto ta mona kikuma yina beto fwete tula KIMPANGI ya nene na kisika ya ntete.

Luzingu na beto fwete pesa Nzambi lukumu

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Beto tatanga kitini mosi ya Kuwakana ya Ntama bubu yai. Bantu ya Izraele, bantu yina Nzambi kuponaka, kukatukaka na kimpika na Ezipte mpi bo vandaka na nzila ya kukwenda na ntoto yina Nzambi kusilaka bo. Yo vandaka nzietelo mosi ya nda na ntoto ya zelo na zelo. Ntangu bo kumaka na ndilu ya ntoto yina Nzambi silaka na kupesa bo, bo tindaka bantu sambu na kutala insi yango. Bo monaka nde yo vandaka ya kufuluka ti bima mingi ya mbi, bonso mabungu ya vinu ya nene yina vandaka kulomba bantu zole sambu na kunata yo. Kansi, bo monaka mpi nde insi yina vandaka ti basoda mingi ya ngolo. Bantu zole kupesaka rapore ya mbote, kansi bankaka kupesaka rapore ya mbi. Bika beto tanga mambu yina kusalamaka na nima na mukanda yai.

Tanga Kutanga 14:1-20.

Bantu ya Izraele kusalaka disumu. Na kisika ya kutula ntima na balusilu ya Nzambi, bo bokutilaka Moize ti Nzambi yandi mosi nde: "Kana beto vandaka na nsi ya Ezipte to kana beto fwaka na ntoto ya zelo na zelo, nga mambu na beto zolaka kuvanda mbote mpenza!" 1-4). Na mvutu na yandi, Nzambi kutubaka nde yandi tafwa bantu ya Izraele mpi yandi takumisa Moize dikanda mosi. Moize kubondilaka Nzambi nde yandi sala ve mutindu yina.

- Inki kikuma Moize kupesaka sambu na kisambu na yandi yina kele na verse ya 13-16?
 - *Yandi tubaka nde: "Bantu ya nsi-ntoto ta wa mambu yai, ebuna bo ta tuba nde: 'Nzambi kele ve ti ngolo ya kusala mambu yai ya yandi silaka beto!'"*
- Inki boma Moize kuvandaka na yo?
 - *Mutindu Nzambi mezabanaka, mpi mambu yina bantu yankaka kekwikilaka sambu na yandi.*

Moize kuwaka boma nde kana Nzambi kufwa bantu ya Izraele, bantu ya Ezipte yina bo tinaka lendaka kuyindula nde Nzambi kulungisaka ve lusilu na yandi ya kunata bo na ntoto ya lusilu. Moize vandaka kudiyangisa sambu na lukumu ya Nzambi! Yandi kudiylulaka nde: 'Inki mutindu bantu yina kele ve Bakristu

tayindula Nzambi kana dyambu yai kusalama?' Moïse tubaka ve nde beno fwa ve bana ya Israele na ntoto sambu beto kele bantu ya mbote, to sambu yo tamonisa nde mono kele mfumu ya mbi, mpi buna na buna. Moize vandaka kudibanza ntete-ntete sambu na Yehowa

- Keti nge metadilaka zina ya Nzambi?
- Sambu beto kele Bakristu, keti beto fwete kudiayangisa na mutindu yina bantu ketadilaka zina ya Nzambi? (Yo ke tendula, "Lukumu na Yandi".) Sambu na nki?

Tanga 1 Bakorinto 10:31.

- Na kutadila mambu yina Polo kutubaka, inki mutindu beto lenda landa na kuyindula lukumu ya Nzambi?
 - *Konso ntangu ya beto kesalaka kima mosi - ata bisalu ya kukonda mfunu ya konso kilumbu bonso kudya to kunwa.*
- Kana banzo ya Bakristu kele ya kubeba mingi kuluta banzo ya bantu yonso, kana bo ketanina ve bima na bo, mpi kana bana na bo kelwata bilele ya mvindu, inki mutindu nge keyindula nde bantu ya dibundu keyindulaka Nzambi?
 - *Bo lenda yindula nde Nzambi kekudibanzaka kaka sambu na mambu ya kimpeve kansi yandi kekudibanzaka ve sambu na mabuta.*
- Keti yo kelomba nde beto vanda ti bima mingi ya kinsuni to beto vanda bantu ya kukuka sambu na kupesa Nzambi lukumu mpi bantu kusepela na beto?
 - *Ve, yo kele ve! Yezu yandi mosi kubutukaka na dibuta mosi ya kinsukami. Kansi, beto fwete sadila mbote bima yina Nzambi mepesaka beto. Beto fwete sadila mayele mpi bimvwama na beto sambu na kupesa Nzambi lukumu.*

Nzambi kebinga beto na kupesa yandi lukumu na mambu yonso ya beto kesalaka. Disolo yai ke monisa mutindu yo lenda salama.

Mono zabaka bakala mosi yina dibuta na yandi kwendaka kuzinga na kan ya barefizie na nsuka ya mvita na insi na bo. Na ntwala ya mvita, dibuta na beto vandaka ti kimvwama mingi. Ntangu yai, bo katukaka na nzo mosi ya kitoko mpi bo kumaka kuzinga na nzo mosi ya ntoto. Nkento na yandi vandaka kutanina ve nzo na yandi, yo yina yo bebaka nswalu. Yandi vandaka kuyindula nzo na bo ya kitoko mpi bima yina yandi vandaka na yo ve. Na nima ya mwa ntangu, mpangi na yandi ya bakala kukumaka kuzinga ti bo. Yandi sadilaka bima yina bo vandaka na yo, yandi tulaka bunkete na nzo na kiteso ya ngolo na yandi, mpi yandi kwendaka kukatula bintuntu sambu na kuyidika nzo. Yandi lutisaka bamposo mingi na kusala bisalu yai ya pete kukonda kufuta mbongo: yandi kumisaka kisika yina bunkete, yandi yidikaka nzo, mpi yandi kumisaka yo kitoko na kusadilaka kaka bima yina yandi lendaka kuzwa. Yandi yikaka banti ti bintuntu mpi yandi kumisaka nzo yina bunkete, ebuna yo sobaka nkadilu na yo. Ata dibuta na yandi vandaka bansukami mpi nzo na bo vandaka ya fioti, mpangi-bakala sadilaka bima yina bo vandaka na yo sambu na kukumisa Nzambi. Dyambu yai kupesaka kivuvu kaka ve na nkento ya mpangi na yandi, kansi mpi na bantu yonso yina kuvandaka na nzyunga na bo, ata bo vandaka na mpasi ya ngolo.

KISALU NA BIMVUKA YA FIOTI

Na bimvuka ya fyoti, beno pesa bangindu mingi na bangyufula yai zole.

Bansiku sambu na Ntwadisi: Kana yo ke mfunu, beto yantika kuvukisa mabanza kisika mosi sambu bo zaba nki ba mvutu ke ke ya mbote. Kana bantu yonso na kimvuka kumanisa, songa bo na kusala lapolo na nzo nkanda mvimba.

..

Inki mutindu beto lenda kumisa zina ya Nzambi na kati ya bantu yina kele ve Bakristu?	Na nki mitindu beto lenda bebisa lukumu ya Nzambi na kati ya bantu yina kele ve Bakristu?
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kusansa bana</i> • <i>Zola nkwelani na nge</i> • <i>Kusala kisalu ya ngolo</i> • <i>Sadila Bankaka</i> • <i>Vanda ti Bikalulu ya Mbote</i> • <i>Kutanina kisika ya nge ke zingaka/bambisi/bibuti na nge</i> • <i>Beto Tanina Bima na Beto na Mutindu Mosi ya Mbote mpi ya Bunkete</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kukonda Kulungisa Bampusa ya Mabuta na Beto</i> • <i>Kubebisa Ntoto</i> • <i>Kukonda kulungisa bampusa ya nitu (kunwa malafu mpi kunwa makaya)</i> • <i>Kukonda Kulembika</i> • <i>Kukonda Masonga (Na Mambu ya Luzingu ya Konso Kilumbu)</i> • <i>Kukonda kwikama na nkwelani na nge</i> • <i>Beto kenyokula bana na beto/mabuta na beto/bambisi na beto</i>

RAPORE

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

- Ntangu bantu ketala luzingu na nge, keti bo keyindulaka nde: "Nzambi kele muntu ya mbote mpenza, yo yina beto fwete wa yandi boma mpi kulemfukila yandi"? To keti bo ke yindulaka nde Nzambi na beto kele ve ti ngolo to yandi kele ve mfunu?
- Keti beto kelemfukaka na Nzambi na mambu yonso ya luzingu na beto? Keti beto kesalaka ngolo? Keti beto kesadilaka bankaka mambu ti zola? Keti beto kesadilaka mbongo na beto na mayele yonso? Keti beto kele masonga? Keti beto kepesaka na ntima ya mvimba? Inki beto lenda sala na mutindu yankaka?

Bantu yina Nzambi ketindaka

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Zina ya Nzambi kele mfunu mingi. Yandi bingaka beto ba ambasadere na yandi!

Tanga 2 Bakorinto 5:20.

- Ambasadere kele nani?

Bansiku ya Ntwadisi: Yingisa zina ya bambanza na bambanza nya beto kele na kimpangi na nzila bantu na bo.

Ambasadere kele muntu yina kekwendaka na insi yankaka sambu na kumonisa insi na yandi. Mu mbandu, na États-Unis, beto kele ti ambasadere ya Kenya. Yandi kele mumonisi ya Kenya na États-Unis. Ntangu guvernema ya Kenya ke bakaka badesizio, bo ke tubaka na zina ya guvernema ya États-Unis. Yandi ke solula ti bantu ya Yandi ke siamisa bo na kukwenda kutala insi na bo, kusala mumbongo na Kenya, mpi kusumba bima ya insi na bo. Kana muntu ke zola kuzaba insi ya Kenya, yandi ke pesaka lukumu na insi na yandi kana yandi ke zabisa yandi mambu ya insi yina.

Yo kele kitesu na bana ya beto ke butaka. Kana mwana na nge me sala mambu mosi ya mbi, nge waka nsoni. Kana mwana na nge me sala mambu ya mbote, nge ke vandaka na lulendo. Yo ke salaka nde nge vanda na kiese kibeni.

Beto kele mpe ba ambassadeurs sambu na kimvumu ya Nzambi. Beto kele bana ya Nzambi. Ntangu ya bantu ke tala beto mpe ke mona luzingu na beto bo mona mbala mosi kimfumu ya Nzambi mpila yo kele na nzila beto.

- Mutindu na beto ya kuzinga kemonisaka nki sambu na yina metala Kimfumu ya Nzambi?

Na mposo yai, yindula mutindu nge ke monisaka nde nge kele mumonisi ya Nzambi. Ntangu bantu ketalaka luzingu na nge, inki bo kebakisaka sambu na yina metala Nzambi?

KISALU YA KUKUDITADILA

Beno yindula mambu ya nkaka yina beno lenda sala na mposo yai na kutadila kaka mambu yina beno me zaba. Benosamba kumosi sambu Nzambi kusadisa beno na kusala bansoba yina beno kele na yo mfunu sambu na kupesa yandi lukumu. (Binga banduku ya nkaka ya kisalu na kuzabisa bangindu na bo na kimvuka ya mvimba.)

Bangogo ya Nsuka

Kuzinga na nkembo ya Nzambi lenda fulusa beto na kiese na mambu yonso.

Tanga Yoane 15:10-11

- Kuzitisa bansiku ya Yesu kele kizitu ya ngolo ve, kansi yo kele kiese !

Tanga 1 Petelo 2:12

- Kikuma ya beto ke zingila na nkembo ya Nzambi kele sambu bantu ya nkaka kumosi kupesa Nzambi lukumu.

Na kuzinga mutindu yina, Nzambi ta sakumuna beto kuluta mpe ta pesa beto kiese ?

Dilongi 3: Bukristu ya Kyeleka

Bangindu ya Mfunu:

Kimuklisto ke monisamaka na bisalu bisalu na beto kinsuni yina ke basikaka na yina ya beto kele na kati. Bo kele mvutu ya lutondo na beto na Nzambi.

Bisadilu:

- MUKANDA YA BIFUANISU: ba karte 3 sambu na minsiku ya nsaka mosi na nima ya nkaka
- Ba bugies 3 ti alimeti mosi (ke tadila muntu na muntu)

Bangogo ya luyantiku

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA

- Inki mutindu nge lenda tendula Mukristu ya kyeleka? Inki mutindu nge lenda zaba muntu yina kele Mukristu ya kyeleka? Sonika mambu yina bo kesalaka to bikalulu yina bo lenda vanda na yo.

RAPORE

Bantuma sambu na Ntwadisi: Lomba bawi na kutubila mwa bikalulu ya mbote yina bo monaka. Na nima, lomba bimvuka na kutadila lisiti na bo. Mambu ikwa na kati ya mambu yina kele na lisiti kele bisalu bonso kukwenda na nzo-nzambi? Keti nge mezaba bikalulu mingi bonso masonga? Inki kele lisiti ya kuluta nene?

Bubu yai, beto ta tadila bikalulu tatu yina Bakristu ke monisaka.

Muntu ya ntete: Kaka na nganda

KISALU YA BIMVWAMA YA NKAKA: Nsaka muntu mosi mosi

Bantuma sambu na Ntwadisi : Nge tavanda na mfunu ya bantu tatu ya luzolo ya mbote. Kana nge ke pesa bantu bakarti ya VIZUAL AID sambu bo sala bansaka, zikisa nde bo kele ya kuyilama sambu na kusala mambu yai:

- Muntu ya ntete: yandi kele lulendo mingi
- Muntu ya 2: Yandi ke sambisaka bantu mingi mpi ke vandaka ti kimbeni
- Muntu ya Tatu: ke ti ntima ya mbote, kudikulumusa, mpi ke balulaka ntima

Muntu ya ntete: (ti LULENDU MINGI)

Yo kele kyese mpenza! Bubu yai, mono mekwendaka na mbanza mosi sambu na kuta kimbangi na bantu mingi. Banduku na mono ya ksalu yina vandaka kutuba na ndinga ya ngolo sadisaka mono mingi. Bo pesaka bantu yonso dibaku ya kuwa bisambu na mono ya mpamba-mpamba mpi bansiku na mono ya kimpeve. Mono songaka bo mutindu ya mbote ya kuzinga. Mu mezaba nde mu ndimisaka bo, sambu bo yonso kutombulaka maboko sambu na kukuma Bakristu na nima ya disolo na mono. Mu kele mpenza evanzelizatere ya kuluta mbote na teritware yai! Ata muntu yankaka ve menungaka bonso mono! Yo keyitukisa ve sambu mu kelutisaka bangunga zole konso kilumbu na kusamba mpi ngunga mosi na kutanga Biblia. Na mposo ya meluta, mu buyaka madya bilumbu tatu mpi mu sambaka Nzambi na kupesa mu bantu 50 ya kubalula ntima na ngonda yai. Mu ke na kivuvu nde ntangu yandi tamona mutindu mu kesamba mpi kebuya madya, yandi tapesa mvutu na kisambu na munu. Yo kele mawa mingi sambu bantu yankaka kele ve ya kimpeve bonso mono - bo kezaba ve mutindu ya kusala ksalu ya Nzambi na masonga yonso... O, tala muntu ya kelaukaka malafu ya kezingaka penepene na beto. Yo ke monana bonso nde yandi ta kuka ve ata fioti kuzaba nzila mpi yo kele kaka na 5

heures! Yandi fwete wa malongi na mono! Mono ke na ntangu ve sambu na yandi ntangu yai, kansi ntangu ya kusamba kele. (Yandi kesukinina ve na kukwenda.)

- Inki mutindu nge lenda tendula Muntu 1?
 - *Yandi ketulaka dikebi kaka na lukumu na yandi mosi; yandi ketulaka dikebi na mambu ya kimpeve, kansi na bisalu ya zola ve.*
- Keti nge mekutanaka dezia ti muntu ya mutindu yai?

Muntu ya ntete kele Mufarize. Bafarize kuvandaka bamfumu ya mabundu ya bilumbu ya Yezu. Bo vandaka kutadila bo bonso bantu ya kuluta santu yina kudipesaka luzingu na bo ya mvimba na kulonguka mpi na kulonga Nsiku ya Moize. Bo vandaka kudibanza mingi sambu na kulanda bansiku ya Nzambi mpi na kuzinga luzingu mosi ya kukuka - luzingu ya santu - na mpila nde bo yikaka bansiku 365 mpi bansiku 250 na bansiku 10 mpi bo vandaka kuvingila nde bantu yonso kuzitisa yo. Bo vandaka kutadila Bafarize bonso bantu ya kuluta santu. Bantu yonso lendaka ve kuvanda ya santu bonso bo.

Kansi, mbala mingi na kati ya Biblia, beto kemoni Yezu kesambisa Bafarize, yina bantu vandaka kumona nde bo kele "bantu ya kuluta santu". Na kutuba ya mbote, Yezu vandaka kutubila ve bandumba to bantu yina vandaka kulauka malafu, kansi Bafarize. Bika beto tanga mambu yina yandi zabisaka bo:

Tanga Matayo 23:1-7, 23-28.

- Na kutadila baverse yai, nge keyindula nde nki kuvandaka disumu ya ntetentete ya Bafarize?
 - *Bafarize vandaka kusala mambu yonso ya mbote, kansi na kati bo vandaka kuzola mbongo mingi, bo vandaka lulendo, bo vandaka kudimona bantu ya mbote, mpi bo vandaka kudisonga. **Bo vandaka kutula ve dikebi na bantu**, kansi bo vandaka kutula bansiku ya ngolo, kansi ya Nzambi ve. Bantu kukukaka ve na kuzitisa bansiku yina bo mosi kutulaka. Ata bo vandaka bantu ya kukonda kukuka, **bo vandaka kusala mambu bonso nde bo vandaka bantu ya kukuka mpi bo vandaka kusambisa kibeni bantu yonso yina kuvandaka ve ya kukuka. Bafarize vandaka kutula dikebi mingi na kumonana bantu ya santu na meso ya bantu na kisika ya kutula dikebi mingi na kuzinga luzingu ya santu.***

Ata Bafarize ti muntu ya beto kesala ti yandi kele bambandu ya kuluta mbi, beto yonso lenda bwa na mpukumuna ya kumonisa nde beto kele bantu ya kimpeve kuluta mutindu beto kele mpenza, to ya kusala kaka bonso Mukristu kansi na ntangu yina mosi beto kekudiwa nde beto kele ntama kibeni ti Nzambi. Nzambi ketulaka ve dikebi na mambu yina beto kesalaka na nganda ya nitu na beto mutindu yandi ketulaka dikebi na bangwisana na beto ti yandi. Mambu ya beto kesalaka na nganda ya nitu na beto fwete katuka na bangwisana ya ngolo yina beto kele na yo ti Nzambi.

Ntangu yai, bika beto tadila muntu ya zole.

Muntu ya 2: Kusadila Nzambi kukonda zola

KISALU NA KIMVUKA YA NENE: Nsaka muntu mosi mosi

Bantuma sambu na Ntwadisi: Sadila bakarti ya **LUSADISU YA BIFUANISU**

Muntu ya 2: (mesala mambu na makasi yonso, ti nkadilu ya mbi, mpi mewa makasi mingi ntangu nge kesolula ti yandi)

Nzambi na mono! Mono me lembi mpenza! Kuvanda muntu ya dibundu kebakaka mono ntangu mingi! Konso mposo, mu kelutisaka ntangu na mono na kusadisa bantu yankaka mpi na kuyimba na korale. Mpila ya kuyituka kele ve na kumona nde pastere vandaka kutuba nde mu vandaka lusakumunu ya kyeleka sambu na dibundu! Bubu yai, mono me kwenda kutala bambefo tatu mpi me natila bo madia. Na mposo ya me luta, mono yidikaka nzo mosi sambu na mufwidi mosi. (Yandi me yantika kuwa makasi.) Mono ke zaba ve sambu na

nki bana na yandi mosi lenda sadisa yandi ve. Yandi kele na bana zole ya babakala yina fwete sadisa yandi! Mono me lutisaka ntangu mingi ntama ti dibuta na mono, kansi ata muntu mosi ve ke tulaka dikebi na bibansa yina mono ke salaka sambu na kusadisa bantu ya nkaka! Mono ke ndima nde bo ta pesa mono ve mersi ata fioti sambu na kisalu yonso yina mono me salaka. Ata mpidina, pastere ti bantu yankaka na dibundu tamona nde mu kele Mukristu ya "mbote". Yo yina, ntangu ya kukwenda na lukutakanu ya kuyimba ya dibundu mekuma penepene. Yo ta vanda mbote nde mono kwenda.

- Inki mutindu nge lenda tendula Muntu ya 2?
 - *Yandi kesalaka ngolo na bisalu ya dibundu, kansi yandi ke vandaka ti mabanza ya mbi to bangindu ya mbi.*

Muntu ya zole vandaka kudibanza sambu na lukumu na yandi mosi. Yandi vandaka kusala mambu ya zola ti mabanza ya mbi mpi ti bikuma ya mbi - sambu bantu yankaka kukumisa yandi. Bika beto tadila verse ya nkaka yina ke wakana ti diambu yai.

Tanga 1 Korinto 13:1-3.

- Na kutadila verse yai, inki kima kemonana ve na Muntu ya zole? (*Zola*)

Biblia ke longa beto pwelele nde kusala mambu ya mbote (bisalu ya zola) na bantu yina kele ve na zola na ntima na beto me fwana ve! Na verse yai, beto kebakisa nde beto fwete vanda na zola kana beto kezola nde bisalu na beto ya zola kuvanda na valere.

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA

Yindula nde muntu ya zole mekwisa kulomba bandongisila na nge. Bo waka diskure mosi ya vandaka kutubila 1 Korinto kapu 13, kansi bo vandaka kumona ve nde yandi vandaka kuzola bo. Bo vandaka kuzola kuzola, kansi nki mutindu bo lendaka kuzola bantu yankaka? Mingi-mingi bayina vandaka kupesa mono makasi mingi. Inki ndongisila nge lenda pesa Muntu 2 na yina metala kuyela na zola ya bantu yankaka?

RAPORE

Kisina ya zola

Kana beto kezola kuyela na zola, beto fwete kwenda ntangu yonso na nto ya zola.

Tanga 1 Yoane 4:7-9.

- Zola mekatukaka na nani? *Zola kekatukaka na Nzambi. Nzambi kele zola.*

Sambu zola kekatukaka na Nzambi, beto fwete sosa nde Nzambi kuzola beto mingi ntangu beto kekudiwa nde bo kezolaka beto ve.

KUDISONGA NA KIMVUKA YA NENE (KETI NGE TA ZOLA YO)

Bantuma sambu na Ntwadisi: Pona mpangi mosi ya luzolo ya mbote sambu na kusonga beno. Pesa yandi buzi yina mefwa. Lomba muntu ya luzolo ya mbote na kupedisa buzi. (*Nge takuka ve kupedisa yo kana nge kele ve ti nto ya nsemo.*)

Kuyula:

- Sambu na nki nge lenda pedisa ve buzi na nge?
 - *Sambu mono kele ve ti mwinda sambu na kupesa yo nsemo.*
- Inki nge kele na yo mfunu?
 - *Mwinda to nto ya nsemo.*

Bansiku sambu na Ntwadisi: *Lomba muntu ya luzolo ya mbote na kuvanda na ntwala. Pesa muntu yankaka yina kele na suku mosi kandilu yankaka ya kufwa. Lomba muntu yina ya luzolo ya mbote na kupedisa buzi ya muntu yina. (Yo lenda salama ve sambu beto kele ve ti nto ya nsemo.)*

Kuyula:

- Sambu na nki nge lenda pedisa ve buzi ya muntu yina kezingaka penepene na nge? *Sambu buzi na mono mosi kele ve ya kupela.*
- Keti yo kele mayele na kumeka kupedisa buzi ya muntu yankaka kukonda kupedisa buzi na nge mosi? *Ve, yo kele ve mutindu yina.*

Kaka mutindu beto lenda pedisa ve buzi kukonda nto ya tiya to ya nsemo, beto lenda vanda ve na zola ya kyeleka kukonda nto ya zola.

Bansiku sambu na Ntwadisi: *Tula buzi mosi ya nene na zulu ya mesa na ntwala ya lukutakanu.*

- *Tuba nde:* « Yezu kele Nsemo ya nsi-ntoto. Nsemo na beto kekatukaka na Nzambi na nzila ya Yezu Kristu. »
- *Yula muntu ya zole ya luzolo ya mbote nde:* « Kana nge mekwisa na kisika yai ya nsemo kele, keti nge lenda pedisa buzi na nge? » *(Ee.)*
- *Lomba muntu ya luzolo ya mbote na kupedisa buzi.*
- *Tuba nde:* « Ntangu yai nge mefuluka na nsemo sambu nge kesosa kisika nsemo kekatukaka. Ntangu yai, keti nge lenda pedisa buzi ya mpangi na nge? » *(Ee, yo kele mpidina.)*
- *Lomba muntu yina ya luzolo ya mbote na kupedisa buzi ya zole.*
- Inki dilongi beto lenda baka na mbandu yai?
 - *Yezu kele nsemo mpi nto ya zola na beto. Beto lenda zola ve mbote-mbote kana Nzambi me zola beto ve.*

Yo kele pwelele nde beto fwete kwenda na kisina ya zola sambu na kuyela na zola na mpila nde beto monisa zola ya Kristu na bantu yankaka.

Beto yela na zola

Beto lenda sala yo kana beto ke samba mpi ke lomba Yehowa na kukumisa zola na beto ngolo. Tala mwa bangindu yankaka.

1. SAMBA SAMBU NA BANKAKA

- Zola kekumaka mingi kana beto kesamba sambu na bantu yankaka, ata bayina beto kezolaka ve. Samba Nzambi sambu yandi pesa nge zola sambu na bo. Kana nge kelutisa mwa ntangu konso kilumbu na kusamba sambu na bo, nge tayituka na kumona mutindu Nzambi tasoba mutindu na nge ya kutadila bo. Yo ke bakaka ntangu mingi!

2. KUDITADILA / KULANDA

- Zola kekumaka ngolo na ntangu beto kesalaka mambu; yo kele ve mawi ya mpamba. Bantangu yankaka yo kelombaka kusala dyambu mosi. Yo yina, ata beto kewa ve mpenza nde beto kele na zola, beto lenda sala ngolo na kumonisa zola na muntu yina mpi kusamba sambu zola na beto kuyela.

3. BAKA NTANGU YA KULONGUKA NA BANTU YA NKAKA

- Mbala mingi, kana beto kelonguka mambu mingi ya metala bantu yankaka, zola na beto sambu na bo kekumaka mingi.

Kuvila ve nde kuzola muntu ketendula ve nde nge kendimaka mambu yonso ya yandi kesalaka. Kana muntu mesala disumu, yo ketendula ve nde beto kevukanaka dyaka ve na masumu, kansi beto kezolaka muntu yina mesala disumu. Yezu kulutisaka ntangu ti bankento ya bandumba, bakalaki ya mpaku, mpi bantu yankaka yina vandaka kusala mambu ya mbi. Yandi ndimaka ve masumu na bo, kansi yandi zolaka bo. Yandi vandaka kudya ti bo, kulutisa ntangu ti bo, mpi kusadila bo mambu sambu yandi vandaka kuzola bo.

Muntu ya 3: Sadila na ntima ya kufuluka na zola

KISALU YA BIMVWAMA YA NKAKA: NSAKA MOSI MOSI

Bantuma sambu na Ntwadisi: Sadila bakarti ya **LUSADISU NA BIFUANISU**

Muntu ya 3 (muntu ya kudikulumusa mpi ya me balula ntima)

Mono ke vandaka ntangu yonso na kiese ya kumona (muntu ya ntete) mpi (muntu ya zole). Bo kele bantu ya kimpeve mpi bo kesalaka mambu mingi ya mbote sambu na dibundu. Kansi, mono ke monaka nde mono lenda vanda ve ata fioti ti bikalulu bonso ya bo. Bubu yai, mu mekaka kulutisa mwa ntangu na kusamba, kansi na nima ya mwa minuta, mwana na munu ya nkento kubwaka mpi kulwadisa nkingu na yandi. Yo yina, mono zengaka yo sambu na kuyobisa yo mpi kutula yo bande. Na nima ya mwa minuta, ntangu kulungaka sambu na kunata bana na nzo-nkanda. Na nima, mu kwendaka kusala na bilanga. Ntangu mu vandaka kuvutuka na nzo, mu telamaka sambu na kutala nkento mosi ya mufwidi yina vandaka kuzinga penepene ti nzo na beto. Nkento yai ya nsukami mekatuka kuvidisa bakala na yandi mpi yandi kele na mpasi ya ngolo. Mono ke wilaka yandi mawa mingi. Beto lutisaka bangunga mingi na kusolula na ntangu mu vandaka kusadisa yandi na kuyobisa bilele na yandi mpi mu vandaka kusamba ti yandi. Yo monanaka nde yandi vandaka na kyese mingi, kansi mu vandaka na mpusa ya kusala mambu mingi sambu na kusadisa yandi. Ntima na mono me fuluka na mawa sambu na yandi. Kana mu vandaka ti lukwikilu ya ngolo, mu zolaka kusala mambu mingi kuluta. (Yandi me bwisa ntu na ntoto) Tata, lolula mono sambu na bikuma yina ke salaka nde mono vanda ve ya kukuka. Mono kezola kuzinga luzingu mosi ya kepesaka Nzambi lukumu. Songa mono mutindu ya kusadila ntangu na mono mpi kuzola bantu ya nkaka mutindu nge ke zolaka. Mono kele na mfunu ya lusadisus na nge, mono ke zaba nde mono lenda sala yo ve mono mosi.

- Inki mutindu nge lenda tendula Muntu ya 3?
 - *Bantu ya kudikulumusa, ya luzitu, mpi ya zola ke vandaka na luzingu ya konso kilumbu. Yandi mekuma mungwa mpi nsemo ya kyeleka.*
- Inki mutindu Yezu vandaka kusadila ntangu na yandi? *Na kusala bisalu ya zola, na kuvanda na mpusa ya kulutisa ntangu na kisambu.*
- Inki mutindu nge mezaba nde yandi vandaka ti ntima ya zola? *Yandi monisaka mawa na bantu yankaka mpi yandi sosaka nde Nzambi kupesa yandi lukumu.*

BANGOGO YA BIMVWAMA NA BIMVWAMA YA KIMPANGI

Tanga Luka 18:9-14

- Na verse yai, Nzambi kupesaka lukumu na nani?
- Sambu na nki dyambu yai keyitukisa? (Yibuka mambu yina beto waka na yina metala Bafarize.
- Na kati ya mambu yai tatu ya bantu kesalaka, nge keyindula nde nki mbandu kemonisa mbote mutindu ya Bakristu yina Nzambi kesosaka? Sambu na nki?
- Tadila dyaka mutindu nge tendulaka Bakristu ya kyeleka na luyantiku. Inki mutindu nge ta yidika yo na kutadila mambu ya beto me mona na diloni yai?

Muntu ya tatu vandaka kusala bisalu na yandi ya konso kilumbu ti ntima yina vandaka kuzola lukumu ya Nzambi. Yandi vandaka ve ti mayele ya sipesiali mpi yandi vandaka kudisonga ve bonso muntu mosi ya nene, kansi yandi vandaka ti ntima ya kufuluka na zola mpi mabanza yina vandaka ti luzolo ya kusala mambu na zola yonso. Yandi salaka mambu ya mbote mpi yandi sosaka Nzambi na kisambu. Yandi vandaka kusala kisalu na

yandi ya konso kilumbu na kwikama yonso mpi yandi vandaka kulungisa bampusa ya bantu yina vandaka kuzinga penepene ti yandi. Muntu yai ya tatu kemonisa nde beto fwete vanda ve bantu ya kukuka sambu na kusadila bantu yankaka! Nzambi ke zolaka nde beto pesa yandi bima na beto ya kinsuni sambu na kupesa yandi lukumu.

Kusala bisalu ya zola na ntima mosi ya mefuluka na zola kekumisaka Nzambi mpi kenataka bantu yankaka na kukumisa yandi. Beto lenda vanda ve nsemo ya inza kana ntima na beto kele ve ya kufuluka na zola. Beto ta kuma ti ntima ya zola kana beto ke sosa lukumu ya Nzambi na kisika ya kusosa lukumu na beto mosi.

Bangogo ya nsuka

Na malongi yina meluta, beto yibukaka mambu mingi ya Mukristu fwete sala: beto fwete vanda mungwa mpi nsemo, mpi beto fwete pesa Nzambi lukumu. Kansi, beto fwete vila ve nde mayele ya kusala mambu yai kekatukaka na Nzambi. Beto fwete yantika ntete na kuvanda ti bangwisana ya mbote ti Nzambi. Kana ve, beto takuma bonso bantu zole ya ntete, yo vanda kusala mambu ya mbote na meso ya bantu yonso, kansi beto kele ntama ti Nzambi, to kusadila yandi, kansi kukonda zola mpi kukonda mawa.

Ntangu beto kesosaka lukumu ya Nzambi, yandi kefulusaka beto ti zola na yandi. Kana ntima na beto mefuluka na zola, mambu ya beto kesalaka sambu na kumonisa zola na beto tapusa bantu yankaka na kukumisa yandi! Na kusalaka mutindu yina, beto kekumaka mungwa ya ntoto mpi Nsemo ya inza!

KUDITADILA MAMBU

Yindula bantu ya beto ke sosaka na bansaka na beto: Nani nge ke fwanana ti yandi mingi? Lomba Nzambi na kufimpa ntima na nge mpi yandi pesa nge bamvutu na bangyufula yai ya kelanda:

- Ketu mu kezola kupesa Nzambi lukumu mpi nkembo sambu na mambu ya mu kesala? Ketu mono ke kudibanzaka mingi sambu na bantu yina ke futaka mono?
- Ketu mu kesosaka Nzambi na masonga yonso, to ketu na meso ya bantu yonso mu kemonanaka bonso nde mu kesalaka mambu ya mbote? Mutindu mosi ya kuzaba yo kele ya kutala muntu yina nge kele ntangu bantu yankaka ke tala nge ve. Inki mutindu nge ke sadilaka bantu ya dibuta na nge mambu ntangu ata muntu mosi ve ke zabaka yo? Inki mutindu nge kekudipesaka na mambu ya Nzambi ntangu bantu yankaka ketalaka nge ve? Ketu nge ke zolaka bantu ya nkaka to nge ke zolaka kaka bantu yina ke monaka nde nge kele santu?
- Ketu mu lenda zola mpenza mpangi na munu, to ketu mu fwete lomba na Nzambi na kusoba ntima na munu na mpila nde mu zola mpenza?

Samba sambu na muntu mosi, sambu na bantu zole to sambu na kimvuka mosi, sambu Nzambi kubalula ntima na beto mpi bisalu na beto na mpila nde beto monisa mpenza nsemo ya zola na yandi na bimvuka na beto.

Masolo na beto yina kelanda tatubila mutindu beto lenda yela na kimpeve na mpila nde ntima na beto kuvanda ya kuyilama sambu na kubaka mbotika. bikalulu ya mbote yina kesepedisaka Nzambi!

Dilongi 4: Katula Masumu mpi Yidika Mabanza na Nge

Bangindu ya Mfunu:

1. Beto fwete sala mambu sambu na kununga masumu na mpila nde beto vanda mungwa mpi nsemo na kati ya bimbuka na beto.

Bisadilu:

- Mukanda ya Longoki: Bitambi ya Kununga Masumu (ti baverse mpi bifwanisu)
- Bisadilu ya kesadisa na kutala: kusala lisiti ya bakarti (basisa to sala bakarti mingi na mpila nde konso muntu kuzwa mosi)
- Bisadilu ya kesadisa na kutala: tatu sambu na bitambi ya ketadila 'Kukatuka na Masumu' tatu sambu na 'Kukumisa Mpeve na Beto ya Mpa'
- Tablo 9 'Mambu Yina Nge Lenda Sala Sambu na Kununga Masumu' (sala to sonika yo na zulu ya tablo) Bika kisika na kati ya konso kitambi.

Bantuma sambu na Ntwadisi: Yo kele mfunu na kusala bisalu ya kele na dilongi yai na ntwala ya kulonga yo, sambu na kuzaba kana yo ta sadisa na kutendula mbote dilongi yina bo ke longa. Diaka, bansaka ya bantu mingi ke lombaka nde longi kudibongisa. Yo yina, zikisa nde bima yonso kele ya kuyilama na ntwala.

Bangogo ya luyantiku: Mutindu beto kevidisaka ntomo na Beto

Nge lenda yibuka nde na Dilongi ya 1, beto tangaka verse yai ya mekatuka na Matayo 5. Beto vandaka kutubila mfunu ya mungwa mpi mutindu luzingu na beto fwete vanda bonso mungwa sambu na bantu yina beto ke zingaka ti bo. Kitini ya zole ya verse yai ketubila mambu yina kesalamaka kana mungwa mevidisa ntomo na yo.

Keti nge ta zola kutanga Matayo 5:13?

« Beno kele bonso mungwa sambu na bantu yonso. Kansi kana mungwa kuvidisa ntomo na yo, nki mutindu bo ta vutula ntomo na yo? Yo kele diaka na mfunu ve ata fioti, bo fwete losa yo na nganda mpi bantu fwete niata yo na makulu. »

Beto vandaka kutubila mfunu ya mungwa mpi mutindu luzingu na beto fwete vanda bonso mungwa sambu na bantu yina beto ke zingaka ti bo. Ntangu yai, bika beto tadila kitini ya zole ya verse yai: Kana mungwa me vidisa ntomo na yo, inki ke salamaka?

Kukatula Masumu

- Disumu kele inki? (kusala mambu ya mbi, kuyindula mambu ya mbi, to kusala mambu yina kesepedisaka ve Nzambi)
- Kuvanda "muntu ya masumu" ketendula inki? (Beto ke butukaka ti mpusa ya kusala masumu, mpi beto ke butukaka ti kikalulu ya kusala masumu.)

Disumu kekumisaka beto bantu ya kukonda mungwa mpi ya kukonda mfunu na kati ya kimvuka na beto. Beto ta sala nsaka mosi ya pete sambu na kuzaba nani na kati na beto kele na mfunu ya kununga masumu na luzingu na yandi mpi nani kele na masumu ve na luzingu na yandi.

KISALU NA KIMVUKA YA NENE: Nsaka ya Dibulu ya Mpimpa

Bansiku sambu na Ntwadisi: Songa bantu bakarti zole, mosi ti ditonsi ya mpembe mpi ya nkaka ti ditonsi ya ndombe.

Dati ya mpembe kemonisa ntima ya kukonda masumu, mpi ditonsi ya ndombe kemonisa ntima ya masumu.

Beto ta sadila kitini ya ntwala ya Nzo ya Kimfumu sambu na disolo yai. Kisika yai kele ya kukabwana na bandambu zole:

- Zone 1 – 'Bansumuki'
- Zone 2 – 'Kukonda Masumu'

Bantuma ya kusadila:

1. Konso muntu na kati na beno tabaka karti yina kele ti kitini mosi na kati na yo. Karti yai tasonga nge kisika ya nge fwete kwenda na kati ya suku: kitini ya ndombe = kisika bantu ya masumu kele, to kitini ya mpamba = kisika bantu ya masumu kele ve.
2. Beno tala-tala ve na kisika yina tii kuna mono ta zabisa beno nde beno ta tala na kisika yina. Bumba karte na nge na mpila nde ata muntu mosi ve, ata nge mosi, kumona kisika ya nge ke sala nsaka!

Bansiku sambu na Ntwadisi: Songa bo karte yina kele ti disu ya ndombe mpi songa bo nde karte yina ta nata bo na kitini ya suku yina bo me sonika nde «MASUMU». Songa bo karte yina kele ti disu ya mpamba mpi monisa bo nde karte yina ta nata bo na kitini ya suku yina kele ti kidimbu «KUKONDA MASUMU».

- Pesa konso muntu karte mosi (SADILA KAKA BAKARTE YA KELE TI BIDIMBU YA NDOMBE)
- Yibusa bo nde bo fwete tala ve karte na bo!
- Bantu yonso yina kele na maladi ya ntima beno binga konso muntu na kati na bo mpi beno lomba yandi na kutala karte na yandi, na nima beno songa karte yango na nzo-nkanda.
- Songa yandi na kukwenda na kitini ya nzo yina kele na karte na yandi mpi landa na kusimba karte na ntwala na yandi na mpila nde bana ya nzo-nkanda kumona yo.
- Ntangu bantu yonso taluta, bantu YONSO yina tavanda na lukutakanu yango tavanda na lweka ya nzo yina kele ti kidimbu 'Bansumuki.'
- Na nima, beno tanga verse yai kelanda:

1 Yoane 1:8 ketuba nde beto YONSO mesalaka masumu. 'Kana beto ke tuba nde beto ke na masumu ve, beto ke kudikusa beto mosi, ebuna kieleka kele na beto ve.' Phillips ketuba nde: Sambu beto yonso mesalaka masumu, beto yonso kele na mfunu ya kuzaba mutindu ya kukatula masumu na beto na mpila nde beto vanda dyaka na kyese.

YINDULA DISOLO YINA KELE NA LUTITI YA LUYANTIKU mpi SAMBA

Bika beto baka mwa ntangu sambu na kusamba na ntangu beto kele kaka ya kutelama. Bika beto pesa Nzambi matondo sambu na lusilu na yandi ya kulolula beto mpi beto lomba yandi na kupesa beto ntima ya kuyilama mpi lutwadisu ya pwelele sambu na kununga masumu na beto.

Mambu ya nge lenda sala sambu na kununga disumu

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Sambu beto yonso mevidisaka ntomo na beto, inki mutindu beto lenda zwa yo dyaka? Ketu bo me bumbaka beto diaka ve na mpila nde bo niata beto mpi bo niata beto diaka ve? Ata beto kele bantu ya masumu, Biblia kesonga beto pwelele mutindu ya kukatula masumu mpi yo kendimisa beto nde ngolo ya Nzambi lenda nunga masumu na beto yonso! Ngolo na yo ke pesaka beto diaka ntomo.

Beto talonguka mambu tatu ya pete ya beto fwete sala sambu na kununga masumu na luzingu na beto:

1. Kukatula Masumu
2. Beno balula mabanza na beno sambu yo vanda ya mpa mpenza.
3. Yingisa Mambu ya Mbi na Mambu ya Mbote

Kukatula Masumu

Bansiku sambu na Ntwadisi: Ntangu nge kelonga bitini zole yina kelanda, sonika konso nimeru ti ntu-dyambu na yo na tablo to na papie. Na nima, songa **MUKANDA YA KIFWANISU** yina ke monisa mutindu ya mpa. Na nima, landa na kutendula konso ngindu. Yo kele mpi ti lutiti yina ketubila na munkufi mambu yonso ya kele na **BUKU YA LONGOKI** kitini yai ya kele ti bitambi uvwa mpi baverse ya Biblia ya kuwakana ti yo.

Beto yantika ntete kutala mambu yai tatu yina beto fwete sala sambu na **kukatula disumu**.

1. Kuzaba disumu (**KIFWANISU** : Musapi ke songisa ditonsi ya ndombe)

Samba Nzambi sambu yandi songa nge disumu mosi ya sikisiki yina yandi kezola nde nge katula. Yo lenda vanda kima mosi ya beto kesalaka, mu mbandu kutuba mambu ya mbi, to yo lenda vanda kima mosi ya beto kesalaka ve, mu mbandu kuzola nkento na beto mutindu Kristu kuzolaka dibundu.

Beto kemoni nde Davidi kusalaka mutindu yina na Nkunga 139:23-24, kisika beto ketanga nde: "Nzambi, tala mono mbote-mbote, nge zaba ngindu na mono; meka ntima na mono, nge zaba mabanza na mono. Sosa mono mbote-mbote, nge ta zaba ngindu na mono. Tala kana nzila ya mbi kele na ntima na mono, ebuna nata mono na nzila ya mbote". »

2. Kufunguna masumu mpi kubaka ndolula (**KIFWANISU**: bille na ditonsi ya ndombe)

Kana beto mezaba nde beto mesala disumu, beto fwete funguna yo ntete na Nzambi mpi na nima na bantu yankaka. 1 Yoane 1:9 ketuba nde: "Kana beto tuba masumu na beto na meso ya Nzambi, yandi ke salaka kaka mambu yina ya yandi me tubaka, yandi ke salaka mpi kaka mambu yina ya yandi me tubaka. ?

Beno vanda na kikesa! Ata disumu mosi ve kele nene mingi na meso ya Nzambi! Yandi kele ya kwikama na yina metala kulolula masumu na beto yonso.

Kana beto mesala mpangi mosi mbi, yo lenda lomba nde beto lomba ndolula. Kana disumu na nge mebebisa to mebebisa bangwisana na beno, yo kele mpi mfunu na kufunguna yo mpi kulomba ndolula sambu na kuvutula dyaka bangwisana yina.

3. Kubaka lusilu mpi lukanu ya masonga (**KIFWANISU**: bulle na ditonsi ya ndombe na ya kuzengana kati)

Yo kelombaka kubalula ntima mpi kubaka lukanu ya kukonda kuvutukila masumu ya mutindu mosi. Kubalula ntima ketendula kuyambula kusala dyambu mosi mpi kutuba nde nge kezola ve kusala yo. Kusala lusilu kele bonso kutuba mambu yina nge kezola kusala. Nge lenda sala ve mosi kukonda yankaka.

Yobi 31:1 ke tuba nde: 'Mono zengaka nde mono ta talaka ve mwana-nkento na ngindu ya kuladisa yandi.' Beto kemoni awa nde Yobi kubalulaka ntima mpi kubakaka lukanu ya kutala ve nkento ti mpusa ya kuvukisa nitu ti yandi. (Yobi 1:8) Kansi, yandi vandaka ve kusala mambu ya mbi. Ata mpidina, Yobi kumonaka nde yo vandaka mfunu na kusala lusilu sambu na disumu yina. Beto lenda tula ntima nde

Nzambi tazitisa bantu yina kezola kununga masumu na bo! Beto pesa Nzambi mersi sambu yandi muntu salaka beto bantu ya mbote ti ya masonga !

Kuvutula mpa mabanza na beno

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Na nima, beto fwete sala bitini yai tatu sambu na kukumisa mabanza na beto ya mpa.

4. Samba Nzambi Konso Kilumbu (KIFWANISU: Maboko na Kisambu)

Beto lenda nunga ve masumu na ngolo na beto mosi. Ata ntumwa Polo kutubaka mutindu yai na Roma 7:19-20: «**Mono ke salaka ve mambu ya mbote yina ya mono ke zolaka kusala, kansi mono ke salaka mambu ya mbi yina ya mono ke zolaka ve na kusala. Kana mono ke sala mambu yina ya mono ke zola ve na kusala, mono ve muntu ke salaka yo, kansi masumu yina ke zingaka na mono muntu ke salaka yo.** »

Yo kele pwelele nde beto kele na mfunu ya lusadisya ya Nzambi sambu na kukatula masumu na ntima na beto. Sambu beto mezaba nde konso kilumbu beto takutana ti bampukumuna, beto fwete kudibongisa konso kilumbu na kusamba Nzambi sambu na kulomba yandi lusadisya. Yo keyibusaka beto nde beto ketulaka ntima na Nzambi mpi beto mekudipesaka na yandi. Beto fwete landa ndongisila yina Yezu kupesaka longoki na yandi Matayo nde: 'Beni lala ve. Beni samba Nzambi sambu beni kubwa ve na ntangu yai ya mpasi.' (Matayo 26:41)

Kusamba mbala na mbala kesadisaka beto na kuvanda na bangwisana ya mbote ti Muntu yina lenda nunga masumu na beto. Yandi nungaka dezia masumu ti lufwa, yo yina beto lenda tula ntima na Nzambi sambu na kununga masumu na luzingu na beto mosi.

5. Kuyala bangindu na beto (KIFWANISU: bulle ya mpamba ya konda kima)

Konso disumu ke salamaka mbala zole: na mabanza mpi na bikalulu. Yo yina, beto fwete yala ntete mabanza na beto na mpila nde bangindu ya mbi kukuma ve masumu.

Beto kelomba nge na kutanga baverse yai kelanda:

Roma 12:2 ketuba nde: 'Beni landa bikalulu ya bantu ya ntangu yai ve, kansi beni pesa Nzambi nzila na kubalula ntima na beni sambu beni kukuma mutindu ya nkaka mpenza. Kansi beni vanda ya mpa na mabanza na beni, sambu beni lenda zaba mambu yina ya Nzambi ke zolaka: mambu yina kele ya mbote, mambu yina ke pesaka yandi kiese, mambu yina ke na kifu ve.'

2 Korinto 10:5b: '...beto ke bwisaka bangindu ya luvunu mpi konso kima ya lulendo yina ke telaminaka nzayilu ya Nzambi, mpi beto ke kangaka konso dibanza sambu yo lemfuka na Kristu.'

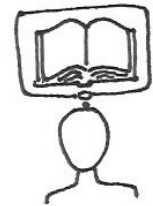
Philippiens 4 8 : « Sambu na yo, mpangi ya bakala mpe ya nkento, ya kieleka, bimvuama yonso, yonso yina ke ya masonga, yonso yina ke ya bunkete, yonso yina ke ya kitoko, yonso yina ya bantu ke kumisa, kana kima mosi kele kitoko mingi, yindula sambu na kima yina...»

Inki mutindu mono lenda kanga konso ngindu? Ntangu beto kendima nde beto kele na mabanza ya masumu (mu mbandu, ntangu beto ke bokutaka nde: 'Mu ke sala ngolo kibenzi, kansi bantu ya dibuta na mono ke sepelaka ve na mambu yonso ya mu ke salaka sambu na bo'), beto lenda ndima yo mbala mosi na Kristu mpi kupona mabanza ya mpa (mu mbandu, 'Mu ke pona na kusala kisalu bonso nde yo kele sambu na Nzambi mpi sambu na lukumu na yandi'). Mono tavingila ve nde dibuta na mono kupesa mono mersi, kansi mono tasosa kusepedisa Nzambi na kisalu na mono mpi na nkadilu na mono. Mambu yai yonso lenda

salama na mbala mosi, na ntangu nge kele na ksalu. Mbala mingi, ntangu bangindu ya masumu kebasikaka na mabanza na beto, beto fwete vutukila bangogo yai: Nzambi kelemba ve na kulolula beto mpi na kusadisa beto.

6. Simba bisono (BUKU YA BUFUANISU: ditonsi ya mabanza ti mukanda mosi ya kukangula na kati)

Kusimba bisono ke sadisa beto na ku langidila mabanza na beto mpe kusimba masonga Ntangu yonso na ntima. Konso ntangu ya ngindu ya mbi ke kwisila beto, beto lenda futumisa bisono ya beto simbaka sambu na kufulusa mpeve mpe kieleka. Mutindu yina, beto « **vutula mpa mabanza na beto** » na kukatula yina ke ya mbi, kuyingisa na ya mbote.

Ntangu Satana pukumunaka Yezu na ntoto ya zelo na zelo, Yezu sadilaka Masonuku sambu na kutelamina mpukumuna yina. Nkunga 119:11 ketuba nde: 'Mono me bumbaka mambu ya nge tubaka na ntima na mono, sambu mono sala nge mbi ve.'

Biblia kemonisa pwelele nde kukanga Masonuku na ntu kesadisaka beto na kununga masumu. Beto lenda zwa ntangu yonso kitini mosi ya Masonuku ya mefwana yina ketubila dyambu mosi ya mbi ya beto kesala ngolo na kununga. Kana nge kezaba ve kisika ya nge lenda zwa baverse ya Biblia, yula pastere to nduku mosi yina lenda sadisa nge. Kuyibuka baverse ya Biblia lenda sadisa nge na kunwana ti mpukumuna na ntangu yo mekumina nge.

KISALU YA BIMVWAMA YA NKAKA

Bantuma sambu na Ntwadisi: Songa mwana-bakala mosi kifwanisu mosi mpi lomba yandi na kutubila kitini yina kifwanisu yango kemonisa. Mu mbandu, kana nge songa bo kifwanisu ya diboko yina kele ti mukubu ya ndombe, bo lenda tuba nde: "Songa disumu! Kana nge kezola kusala nsaka ya kutesana, nge lenda sonika ntalu ya bitini na yo: muntu ya ntete ya tasonga kitini ya kitini yina kele na kifwanisu tabaka kitini mosi!

Bangogo ya Nsuka

Beto yonso kevandaka ti masumu na ntima na beto. Ata muntu mosi ve na kati na beto kele muntu ya kukonda kifu to ya bunkete. (Nkunga 51:17) Masumu na beto kele bonso mvindu yina beto memonaka na mungwa, masumu na beto mekatulaka ntomo na beto. Nzambi kele ti luzolo ya kulolula masumu na beto mpi ya kusadisa beto na kukatula masumu na luzingu na beto. Kubasisa masumu na luzingu na beto ke pesa beto diaka ngolo mpi ke pesa beto nzila ya kusala bisalu ya mbote ya zola na kati ya kimvuka na beto.

Sambu na kununga masumu na luzingu na beto, yo kelombaka kusala kikesa. Bubu yai, beto me mona nde sambu na kununga disumu, beto fwete katula ntete disumu mpi na nima kusoba mabanza na beto. Mambu yai yonso lenda baka ntangu mingi, kansi beno vanda kikesa! Yezu kunungaka masumu ti lufwa! Ngolo na yo lenda nunga mpi masumu na luzingu na nge.

Bantuma sambu na Ntwadisi: Na nsuka ya dilongi, lomba muntu mosi na kusamba sambu Nzambi kusadisa kimvuka na kukatula masumu yina yandi mezabisa bo mpi yandi kezola kusadisa bo na kununga yo. Samba mingi sambu ndinga na yandi ti luzingu na yandi kuvutula mabanza na beto yonso ya mpa sambu yo fulusa beto na kieleka ti zola na yandi.

Dilongi 5: Yingisa Mambu ya Mbi na Mambu ya Mbote

Bangindu ya Mfunu:

- Sambu na kununga masumu na luzingu na beto, yo kelombaka kuyingisa bikalulu ya mbi na bikalulu ya mbote.
- Beto fwete sala mambu sambu na kununga masumu na mpila nde beto vanda mungwa mpi nsemo na bantu yina beto kezingaka ti bo.

Bisadilu:

- Mukanda ya longoki: Tablo ya kemonisa mutindu ya kununga masumu – mbandu ya makasi, mpi tablo ya mpamba (sala kopi mosi sambu na konso muntu/kimvuka). Nge lenda zwa yo mpi na nsuka ya mukanda yai.
- Bisika ya kutala: Bisika 3 ya kele ti bifwanisu ya kemonisa bitambi 6 tii na 9 ya mukanda Kununga Disumu

Bangogo ya Luyantiku

Na dilongi ya nsuka, beto salaka nsaka mosi sambu na kuyibuka nde beto yonso ke nataka masumu na bantima na beto. Beto me longukaka nde beto fwete yambula masumu mpi kukumisa mabanza na beto ya mpa. Ntangu yai beto ta tadila mutindu beto lenda katula bikalulu ya mbi yina beto vandaka na yo na luzingu na beto ya masumu.

KISALU YA BIMVWAMA YA NKAKA

Bantuma sambu na Ntwadisi: Nge lenda tanga disolo yai na ndinga ya ngolo. Yo lenda vanda mpi mutindu ya kusala bansaka ya bantu kesala na ntangu bo ketanga disolo yango na ndinga ya ngolo.

Écoutez cette histoire...

Na ntangu mosi buna, muntu mosi vandaka kutunga nzo. Ntangu yonso ya yandi vandaka kuzwa mbongo, yandi vandaka kusadila yo sambu na kutunga nzo na yandi. Ntangu nzo na yandi kumanaka, yandi bakaka lukanu ya kukatuka na nzo yina ti dibuta na yandi. Ya kieleka, yandi vandaka kibeni kuvingila kilumbu yina! Kansi, yandi vandaka kuzinga ntama, yo yina yandi vandaka ve pene-pene sambu na kukengila nzo yina ya mpa konso kilumbu. Yo vandaka dyambu mosi ya mpasi sambu na muntu yina.

Na luyantiku, ntangu bibaka ya nzo yango vandaka me mana ntete ve, yandi vandaka kukota na nzo mbala na mbala mpi kumona bankombo ti bansusu ya muntu yina vandaka kuzinga penepene ti nzo na bo kedy na kati mpi na nganda ya nzo. Yo vandaka ve diambu mosi ya nene, kansi yo basisaka mavwanga. Yandi manisaka kutunga bibaka ya mbanza mpi kangaka bakielo sambu bambisi kukota ve.

Na nima ya mwa bamposo, yandi kwisaka kusala na nzo na yandi, kansi yandi monaka kimvuka mosi ya bampuku vandaka na lweka na yandi. Yandi katulaka bampuku yonso na nzo mpi yandi manisaka kutunga ludi ya nzo, ti kivuvu nde yo ta kanga bampuku nzila ya kukota.

Na mbala yina kulandaka, ntangu yandi kumaka na nzo, yandi kutaka kimvuka ya bampuku mekuma na nsongi ya ludi ya mpa! Yandi katulaka bampuku yonso na nzo mpi yandi talaka na lweka.

Ntangu yandi vutukaka na nzo, yandi monaka nde mpangi na yandi mosi ya nkento kusadilaka yo sambu na kukangula kompani na yandi ya fyoti ya kuteka malafu ya bwala na bo na babakala ya bwala yina. Yandi waka makasi sambu bo vandaka kusadila ve lupangu na yandi kukonda nswa na yandi, yo yina yandi lombaka nkento yina vandaka kuzinga penepene na yandi na kukatuka na lupangu yina sambu na kukwenda na kisika yankaka. Yandi kangaka kielo ti nsabi mpi yandi vutukaka.

Bangonda mingi kulutaka. Kilumbu mosi, bakala yina kukwendaka na nzo yina, ebuna yandi kutaka kielo ya nzo ya Yozefi mepasuka mpi bo mekangisa yo na nti. Nzenza mosi ya me zabana mbote ve kumaka kupema na nzo yina. Yandi vandaka muntu ya mubulu mpi ya kulauka malafu, yandi vandaka kubebisa nzo mpi kubangisa mfumu nde yandi tafwa yandi. Yandi vandaka kutuba mambu ya mbi sambu na munkwa-nzo mpi kusala mambu ya mbi. Yo lombaka nde munkwa-nzo kubinga bamfumu ya bwala yina sambu na kubasisa nzenza yina.

Nsukansuka, bakala yina kubakisaka nde ntangu yonso yina nzo na yandi tavanda ya mpamba, kima mosi takwisa kuzinga kuna. Kana yandi pona ve bima yina fwete vanda na nzo na yandi, yo lenda nata baniama ya mbi mpi banzenza yina yandi kezolaka ve. Yandi bakaka lukanu ya kupona yandi mosi bantu ya yandi tafutula nzo yango: bankwelani ya pima yina zolaka kutanina nzo yina ya fyoti mpi kutanina yo mbote tii ntangu dibuta na yandi zolaka kukota.

Bangonda mingi na nima, muntu yango kuvutukaka sambu na kumanisa bisalu ya nsuka ya nzo na yandi. Yandi sepelaka mingi na kumona nde bankwelani yina yidikaka nzo na bo mbote kibeni! Bo kangisaka kielo ngolo na banonso na yo, bo kangisaka bafenetre na bilele ya kukonda mindondo sambu mfututu kukota ve na kati ya nzo, nzo yango vandaka ya kukangama ngolo mpi ata lupangu vandaka bunkete!

- Inki kusalamaka ntangu nzo kuvandaka ya mpamba?
- Inki bangidika munkwa-nzo mebakaka sambu na kuditanina na bigonsa mpi na bantu yina yandi kezolaka ve?
- Inki dilongi beto lenda baka na disolo yai?

Muntu ya disolo yai vandaka kukatula baniama yina vandaka kubebisa nzo na yandi mpi kuyidika yo sambu yo beba diaka ve, kansi konso ntangu yina yandi vandaka kukwisa kutala nzo na yandi, baniama ya nkaka vandaka kukota na nzo na yandi!

Yandi vandaka na mfunu ya kumanisa kitambi ya nsuka ya kununga baniama ya kezingaka na nzo na yandi, disongidila, kuzinga na nzo na mayele yonso mpi kuyingisa baniama ya kezingaka na nzo na bankwa-nzo ya mbote. Mutindu mosi, beto fwete manisa kununga masumu na luzingu na beto na kuyingisaka bikalulu ya mbi na bikalulu ya mbote. Kufulusa ntima ti mabanza na beto ti kyeleka mpi zola ya Nzambi kele lutaninu ya kuluta mbote ya beto kele na yo sambu masumu kuvutuka dyaka ve na ntima na beto.

Beto tadila mambu tatu yina beto fwete sala sambu na kununga disumu.

Bantuma sambu na Ntwadisi: Kana nge memona nde yo kele mfunu, nge lenda vutukila nswalu bitambi sambanu yina beto tubilaka na dilongi ya meluta. Longa dilongi yai mutindu nge longaka dilongi sambanu ya ntete, sonika yo na papie mpi monisa konso kifwanisu na ntwala ya kulanda dilongi ya nkaka. (Tala Dilongi 5.)

Yingisa mambu ya mbi na mambu ya mbote

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

7. Kutina mpukumuna (KIFWANISU: Muntu mosi ketina ditadi ya ndombe)

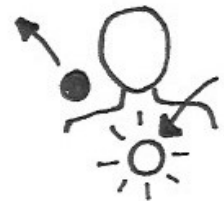
Yo kele bonso nde beto ke nwana bitumba ya ngolo sambu na kununga yo.

Na bitumba, nge fwete zaba mbeni na nge. Mutindu mosi mpi, kana beto kezola kununga masumu, beto fwete zaba kimuntu na beto mpi bifu na beto. Yakobo 4:7 ketuba nde: « **Beno lemfuka na Nzambi; beno vanda bambeni ya Satana, ebuna yandi ta tina beno, yandi ta kwenda ntama.** »

Buya mpukumuna. Kana nge kele ti kikalulu ya kulauka malafu, kwenda ve na bar sambu na kulutisa ntangu ti banduku na nge. Kana nge kele ti kikalulu ya kimpala, buya mambu yina lenda pusa nge na kuwa kimpala tii kuna nge lenda longuka na kusepela ti bima yonso yina Nzambi mepesaka nge. Baka kikesa na bangogo yai ya kele na 1 Korinto 10:13: "Konso mpukumunu yina me kwisila beno, yo kele kaka bonso bampukumunu yina ke kwisilaka bantu yonso. Kansi Nzambi ke salaka kaka mambu yina ya yandi me tubaka, sambu yandi ta bika beno ve nde Satana kumeka beno na kumeka yina me luta ngolo na beno. Kansi, kana mpukumunu me kwisila beno, kaka na ntangu yo yina Nzambi ta pesa beno ngolo; mpidina mpukumunu lenda bwisa beno ve. »

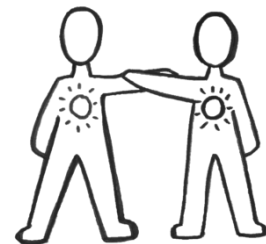
8. **Yedisa bikalulu ya mpa (KIFWANISU):** Kutala kifwanisu ya muntu ya kele ti titonsi ya ndombe ti kifwanisu ya muntu ya kele ti ditonsi ya mpembe)

Na kisika ya kulanda bikalulu na beto ya ntama ya masumu, beto fwete yantika kuyedisa bikalulu ya mpa. Mu mbandu, na kisika ya kuwa makasi ntangu nge me vutuka na nzo mpi me mona nde nkento na nge me lamba ve madia, nge lenda yula yandi mutindu nge lenda sadisa yandi na kulamba mpi kusosa mitindu ya kusadisa yandi. Na kisika ya kukwenda na bar, na bisika ya bo ke salaka nsaka ya kulutisila ntangu, to na bala-bala na nkokila, beto lenda kwenda kutala banduku to kulutisa ntangu ti bana na beto. Na kisika ya kubokuta to kuwa makasi, beto lenda yedisa kikalulu ya kusonika konso nkokila mambu tatu ya beto kepesa mersi sambu na kilumbu yina.

9. **Vanda ti Bukati-Kati (KIFWANISU):** Bantu zole ke na kusimbana na ntulu na bo na bidimbu ya pwelele na ntulu) KANA nge kezola kununga masumu, yo kele mfunu na kusala yo!

Kana beto kebaka badesizio ya mbote mpi kekuna bikalulu ya mbote sambu na kubuya kusala masumu, yo tavanda mpasi ve na kununga masumu na mbala ya nima. Konso ntangu ya beto ke salaka nsola ya mbote, yo ke kumaka pete. Yo kevandaka pete na kuyedisa kikalulu ya kusala bansola ya mbote kana nge kesala yo ti muntu yina tasadisa nge mpi tapesa nge kikesa. Sosa muntu yina lenda sadisa nge na kubaka mukumba ya kikalulu ya mbote yina nge kezola kuyedisa mpi yina lenda pesa nge kikesa mpi lusadisu na ntangu nge kebaka badesizio ya mbote na dyambu yai.

Sambu yo kele mpasi na kununga masumu, beto kele na mfunu ya nduku mosi to banduku zole yina lenda sadisa beto na kunwana ti yo. Banduku ya mutindu yai fwete vanda Bakristu yina kele ti lukanu ya mutindu mosi ti beto ya kusala ngolo sambu na kuvanda bantu ya santu. Bo mpi fwete sala ngolo sambu na kununga masumu na luzingu na bo mpi kuvanda ya kuyilama sambu na kusadisa beno na kunwana ti yo.

KUDITADILA MAMBU

Tanga Longi 4:9-10.

"Kuvanda bantu zole kuluta mbote kansi kuvanda muntu mosi kele mbote ve, sambu bantu zole lenda sala kisalu ya kuluta mbote. Kana muntu mosi kubwa, muntu ya nkaka lenda sadisa yandi na kutelama. Kansi mawa mingi na muntu yina kele yandi mosi, sambu kana yandi bwa, muntu ya kusadisa yandi kele ve. »

- Samba Nzambi mpi lomba yandi na kusonga nge muntu yina nge lenda kutana ti yandi mbala na mbala sambu na kusamba mpi kupesa yandi kikesa na ntangu beno kesala ngolo sambu na kunwana ti masumu mpi mpukumuna.

MAMBU YA NGE LENDA SALA: Kana kimvuka na beno mezaba kutanga mpi bo mezaba Masonuku, beno lenda vukana na bimbuka ya fyoti sambu na kusosa baverse yai ya melanda yina kepesa mvutu na ngyufula yai: « Inki mutindu beto lenda sadisana na mvita ya beto kenwanaka ti masumu? »

- Kolosai 3:16 – kulonga mpi kusyamisa
- Kikesa na Baebreo 3:13 – Kupesa kikesa
- Yakobo 5:16 – kufunguna mpi bisambu
- Galatia 6:2 – na kusadisana na kunata kilo
- Efezo 4:29 – kupesana kikesa mutindu konso muntu kele na mfunu na yo

Salaka bikesa sambu na kununga disumu

KISALU NA BIMVUKA YA NENE

Bantuma sambu na Ntwadisi: Songa kimvuka ya mvimba mutindu ya kusadila konso kitambi na kati ya bitambi 9 sambu na kununga disumu mosi ya sikisiki. (Kudiyangisa kele mbandu mosi ya bo memonisa na lupangu ya kele na nsuka ya dilongi yai.)

- Inki kele masumu iya to tanu ya kuluta nene yina bantu mingi kesalaka na kisika yina?

Bantuma sambu na Ntwadisi: Kana kimvuka ya bantu mezaba masumu iya to tanu yina bantu mingi na teritware na beno kesalaka, beno kabwana na bimbuka mpi beno pesa konso kimvuka mosi na kati ya masumu yango sambu na kutubila. Lomba bimbuka na kutubila bitambi yina bo fwete sala sambu na disumu yina. Lomba kibuka mosi ya fyoti na kutubila mutindu bo salaka konso kitambi sambu na disumu yina bo pesaka bo.

- Sadila lupangu yina kele na **LUTITI YA ZULU NA BETO YA KULONGUKA** Biblia sambu na kuyindula mutindu nge lenda sadila bitambi yai uvwa sambu na kununga konso kifu yina bantu mingi kesalaka.

RAPORE

Bangogo ya Nsuka

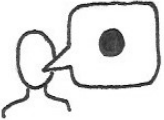

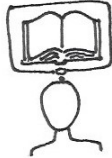
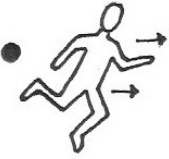

KUDITADILA MAMBU

Samba Nzambi mpi lomba yandi na kusonga nge disumu yina yandi kezola nde nge nunga. Baka mwa ntangu sambu na kuwidikila yandi na pima yonso sambu na kuyibuka mambu yina yandi ketuba. Na nima, lomba yandi na kusadisa nge na kuzaba mambu yina nge lenda sala sambu na kununga kikalulu yina.

NINGA DISUMU NA NTIMA NA NGE

MESA YA KUMONISA – Kusongisa

BANKUNGA	KIFWANISU	MASUMU
KUKATULA MASUMU		
1. Kuzaba Disumu		Makasi

2. Kufunguna Masumu mpi Ndolula		Mono ke ndima nde mono vandaka. Mono ke lomba nge na kulolula mono sambu na.
3. Kubalula Ntima mpi Kudipesa na Nzambi		Mono ke zolaka diaka ve kuwa makasi na bantu yina kele na nziunga na mono. Mu kezola kusadila bantu yina kele na nzyunga na mono mambu ti ntima ya mbote mpi mawa.
KUMISA BANTU BANTU YA NKAKA NA BANTU YINA KE YINDIKILAKA BETO		
4. Samba Nzambi Konso Kilumbu		Mono kele na mfunu ya lusadisu bubu yai sambu na.
5. Beto Tula Mabanza na Beto na Kisika ya Ntete		Kana mu ke didilaka, mu ke kudiindula mono mosi.sambu na yo, mu ke kuyindulaka na ntima na mono kizitu ya ke kingila mono yina ya mono lenda sadila. Yo ke lomba mu yindula sambu na mono ve .
6. Kuyibuka Masonuku		Philippians 2:14 Sala yonso ya konda kubokuta mpe keti-keti
REPLACER LE MAL PAR LE BIEN		
7. Kutina Mpukumuna		Mu ke dila-dila ntangu yonso kana mu ke kimvuta na _____. Yo ve na mono kulutisa ntangu kisika mosi ti yandi to kuzabisa yandi nde; mu ke zola kudila-dila diaka ve.
8. Yedisa Bikalulu ya Mpa		Kana mu wa makasi, mu kekwendaka kutambula na nganda minuta tanu mpi mu kesambaka Nzambi sambu yandi sadisa mu na kusala mambu mutindu yandi kezolaka nde mu sala.
9. Vanda ti Bukati-Kati		Mu ta songisa ____ bampusa na mono ya kukatula kudila-dila. Mono ta lomba kufuisa mono nzo, kana ya yula mono sambu na mambu yai, mu lenda bumba masumu ve, to kukusa kusala bonso mu ke mbote kibeni. Mu ta sosa mpe kusdisa ____ na kununga masumu kana ta pesa mono nzila ya kupesa yandi buzitu.

Dilongi 6: Kuvanda dibundu ya Mungwa mpi ya Nsemo

Bangindu ya Mfunu:

1. Bo kelomba mabundu na beto na kuvanda mungwa mpi nsemo na kati ya bimbuka na beto.
2. Na nsadisa ya ngolo ya Nzambi, dibundu ya mungwa mpi ya nsemo lenda balula bantu ya kisika yina yo kele.

Bisadilu :

- Bapapie ya kusonika, bapapie ya mpembe, mpi bapapie ya ke songaka bazina ya bantu.

Bangogo ya luyantiku

Tala bonso muntu mosi me katuka mfinda (to mekwenda mfinda) sambu na kuzenga nkuni. Me vila na mfinda sambu na mudidi, ya ke sosa nzila sambu na kubasika bwala. Yandi me mona kamua nsemo ya fioti ya tia ntama ntangu yai yandi me kwenda kokuna, kansi ntangu ya yandi ke tambula na lukwikilu yonso, kansi ntangu ya yandi ke tambula ya tala na ntuala nsemo kele diaka ve. Yandi me yantika kuyungana kuzieta zieta ebuna yandi me kwenda diaka ntana na nzo, ti kuvila na mfinda me kwenda ntama na nzo, ti na suka.

- Inki zolaka kupesa bakala yai nsua ya kuvutuka na nzo?
 - *Kani yandi vandaka kumona nsemo ya tia yonso, yandi zolaka kuzaba nki kisika to nzila ya zolaka kukwenda. Moyo na yandi zolaka kuguluka.*
- Ntangu Yesu kubingaka dibundu na yandi Nsemo ya ntoto - nge ke yindula nde yandi zolaka kusema mbala mosi, kaka mbala mosi na ntangu yina, to ntangu yonso?

Kitesu mosi dibundu ya ke mungwa mpe nsemo, bisalu na beto ya mbote ke semaka na nsemo ya zola ya Nzambi. Yo ke lombama na beto kulangidila nsemo na beto na kusemo!

Sambu na nki beto fwete sadila bankaka?

Na malongi 3 ya ke landa, beto ta tadila mutindu beto lenda kuma mungwa mpi nsemo ya dibundu na beto.

DISOLO NA KIMVUKA YA FIOTI:

Na bimbuka ya fyoti, beno tadila bikuma mingi yina fwete pusa Bakristu mpi dibundu na kusadisa bansukami. Yindula malongi yonso ya nge melonguka na Module 1 tii ntangu yai. Kana mpila kele, meka na kuyibuka mwa baverse ya sikisiki.

RAPORE

Mambu ya Ntwadisi Ke Tuba: Ntangu kimvuka ya bantu me manisa kupesa bantendula na bo, beno yika bangindu yina beno me mona ve.

- *Nzambi kutindaka Yezu na kufwa sambu na kuyidika bangwisana tatu yina kubebaka ntangu Adami kusalaka disumu. Bangwisana na beto ti Nzambi, ti bampangi na beto, mpi ti lugangu. Beto me bingama na kisalu yai ya kuvutula ngemba na kati ya bampangi ya babakala ti ya bankento.*

- *Bantu kele mfunu mingi na meso ya Nzambi na mpila nde yandi pesaka Mwana na yandi sambu na kufwa sambu na bo. Kana Nzambi ketadilaka bantu nde bo kele mfunu mingi na mpila nde yandi lenda fwa sambu na bo, yo ketendula nde beto mpi fwete tudila bo dikebi.*
- *Na Yezaya 58, Nzambi kutubaka nde yandi vandaka kuwa ve bisambu ya mabundu sambu bo vandaka kusadisa ve mifwidi ti bana-nsiona.*
- *Ntangu Yesu to Polo kuvutukilaka Kuwaka ya nkulu na munkufi, mbala 3 bo salaka yo na malongi nde; yo ke lomba na bo kuzola Nzambi mpe kuzola nkweni. Mbala tatu kaka na malongi nde; beto fwete zola bampangi na beto. Ataku kuzola Nzambi kele na mfunu mongi, mbala tatu Bibliya me tuba beto zola nkweni—sambu yo kele mutindu yina nde beto songa zola na Nzambi. Na kingana ya Musamalia ya mbote, Musamalia ya mbote kusadisaka muntu yina bo bulaka mpi kulungisaka bampusa na yandi, kansi yandi longaka yandi ve.*
- *Na kingana ya mameme ti bankombo, Yezu kelonga beto nde beto fwete pesa madya na bantu yina kele na nzala, kusadisa bantu yina kele na nzala, kukwenda kutala bantu yina kele na boloko, mpi kusadisa bantu yina kele na mpasi. Kana beto mesala mpangi mosi mbi, yo kele bonso nde beto mesala Kristu mbi.*
- *Beto kele ti mukumba ya kutunga Kimfumu ya Nzambi. Yo ke tendula nde beto ke zola nde bantu mingi kukuma Bakristu mpi beto ke zola nde Bakristu kulemfukila Nzambi na mambu yonso ya luzingu na bo.*
- *Nzambi ke sila nde yandi ta sakumuna beto kana beto ke lemfukila yandi. Yandi me pesaka beto bantuma yina lenda sadisa beto na kuvanda ti luzingu ya mbote. Beto fwete lemfukila yandi.*

Baka ntangu ya kuyindula:

- Ketu nge kendima nde yo kele mfunu mpi mukumba ya dibundu na kukeba bansukami mpi na kumonisa zola na bantu ya bwala na bo?

Yo kele mfunu na kundima nde kusadisa bansukami mpi kubalula luzingu ya bantu kele ve kima ya muntu lenda pona. Yo kele kitini ya ntendula ya kuvanda Mukristu mpi yo kele mutindu ya kumonisa zola na beto sambu na Nzambi.

Nzambi bingaka sambu kudisokisa na luzingu na beto mvimba

Nzo nzambi ya Tesalonika (na Macedoni) me kuma mbandu sambu na ba nzonzambi ya nkaka na rezio ya Maseduani

Tanga 1 Tesalonika 3:11-13; 4:1, 9-10

- Sambu na nki Pol pesaka kikesa na ba kwikilu ? (*sambu na bisalu ya Zola*)
- Yandi vandaka kusamba nki mutindu sambu na bo mpe nki mutindu yandi vandaka kulonga bo na kusala ? (*kugongisa zola na bo, kuluta mingi kibeni*)

Tanga 2 Kolonto 8:1-5

- Sambu na nki Polo tubaka nde bantu ya Tesaloka vandaka mingi na luzolo ya kupesa? (*Bo vandaka kupesa Nzambi mpe bantu ya nkaka*)

Dutelononi 5:32-33

- Sambu na nki beno ke yindula nde muntu sonikaka mukanda yai vandaka kusadila ngogo yai «kutambula » na kisika ya kuonika kulemfuka? inki vandaka dibanz na yandi? (*kulemba ve, koba kulemfuka*)
- Kana beno ke lemfuka na bansiku ya Nzambi ya kuzola mpangi na nge kaka nantangu ya nge zola, beto ke tambula na kulemfuka ? (*Ve*)

Bwala ya soba

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Mutindu beto monaka yo, yo kele mfunu nde beto lemfuka na nsiku ya Nzambi ya kuzola nkweni. Wa disolo ya dibundu yai ya kesadilaka malongi ya T.C.T. yina nge melongukaka. Baka ntangu ya kuyindula mambu yina bo salaka mpi bupusi yina yo vandaka na yo na luzingu na bo.

DISOLO YA KELE NA LUTITI YA LUYANTIKU – Bwala mosi yina sobaka

Yo kele ti bwala mosi na insi mosi ya ntama. Yo kele ntama na kati ya bangumba mpi yo kele ve ti bima mingi. Bantu ya bwala yina vandaka kusala vinu ya loso, kukuna mpi kunwa makaya. Bo vandaka kusala ve bisalu mingi, kansi mbala mingi bo vandaka kulauka malafu ya vinu ya loso yina bo vandaka kusala. Bo vandaka kuyobisa maboko na bo mbala mingi, mpi bo vandaka ve ti kabine. Bo vandaka kulwata bilele ya kupasuka-pasuka, mpi bana vandaka kulwata kaka bima fyoti.

Mbongo ya bwala yina vandaka kumonana dyaka ve. Yo vandaka ve ti nzila ya nene na kati na yo ti nzila ya nene, kaka nzila ya bantu ya makulu. Yo yina, bantu lendaka kuteka kaka bambuma yina bo lendaka kunata na nima tii na zandu. Sambu bo vandaka ve ti bima mingi ya kuteka, bo salaka ve bikesa sambu na kukuna bima mingi na bilanga na bo.

Bantu ya bwala yina vandaka Bakristu, kansi bo zabaka ve mambu mingi ya Nzambi. Bo vandaka ve ti mfumu ya dibundu mpi ata pastere mosi ve vandaka kukwenda na bwala sambu banzila vandaka ya mbi. Sambu na kusala viziti, yo lombaka nde nge yambula velo na nge na nzila ya nene mpi nge tambula bangunga tatu, na kuingilaka nde ntangu nge ta vutuka, yo vanda ya kuyiba to ve! Bo vandaka ve ti kisika ya kuvukana mpi bo vandaka kuyela ve na kimpeve. Mbongo ya bwala yina vandaka kumonana dyaka ve. Yo vandaka ve ti nzila ya nene na kati na yo ti nzila ya nene, kaka nzila ya bantu ya makulu. Yo yina, bantu lendaka kuteka kaka bambuma yina bo lendaka kunata na nima tii na zandu. Sambu bo vandaka ve ti bima mingi ya kuteka, bo salaka ve bikesa sambu na kukuna bima mingi na bilanga na bo.

Bantu ya bwala yina vandaka Bakristu, kansi bo zabaka ve mambu mingi ya Nzambi. Bo vandaka ve ti mfumu ya dibundu mpi ata pastere mosi ve vandaka kukwenda na bwala sambu banzila vandaka ya mbi. Sambu na kusala viziti, yo lombaka nde nge yambula velo na nge na nzila ya nene mpi nge tambula bangunga tatu, na kuingilaka nde ntangu nge ta vutuka, yo vanda ya kuyiba to ve! Bo vandaka ve ti kisika ya kuvukana, mpi bo vandaka kuyela ve na kimpeve. Mbongo ya bwala yina vandaka kumonana dyaka ve. Yo vandaka ve ti nzila ya nene na kati na yo ti nzila ya nene, kaka nzila ya bantu ya makulu. Yo yina, bantu lendaka kuteka kaka bambuma yina bo lendaka kunata na nima tii na zandu. Sambu bo vandaka ve ti bima mingi ya kuteka, bo salaka ve bikesa sambu na kukuna bima mingi na bilanga na bo.

Bantu ya bwala yina vandaka Bakristu, kansi bo zabaka ve mambu mingi ya Nzambi. Bo vandaka ve ti mfumu ya dibundu mpi ata pastere mosi ve vandaka kukwenda na bwala sambu banzila vandaka ya mbi. Sambu na kusala viziti, yo lombaka nde nge yambula velo na nge na nzila ya nene mpi nge tambula bangunga tatu, na kuingilaka nde ntangu nge ta vutuka, yo vanda ya kuyiba to ve! Bo vandaka ve ti kisika ya kuvukana, mpi bo vandaka kuyela ve na kimpeve.

Ntangu dibundu yango kuwaka mambu ya metala programe ya TCT, bo bondilaka mfumu ya dibundu na bo na kukotisa bo na banzo-nkanda yina. Na nsungi ya bamvula mingi, ata muntu mosi ve na kati ya balongi vandaka kuzola kukwenda sambu yo vandaka nzietelo mosi ya nda mpi ya mpasi. Ata ntangu bo vandaka kutambula na makulu sambu na kukwenda na bwala, bunkete na bo vandaka ya kubeba mpenza na mpila nde bo vandaka kubela. Kansi, Nzambi solulaka ti longi mosi mpi nsuka-nsuka longi yango ndimaka kukwenda.

Dibundu yantikaka kulonguka programe ya T.C.T. Mosi na kati ya bisalu ya ntete yina Nzambi kupesaka bo na kusala kuvandaka ya kukumisa nzila ya kutambula ya bwala na bo nene tii na nzila ya nene, kitamina ya bakilometre 10 na kati ya bangumba. Bo lemfukaka mpi sadilaka bisadilu ya maboko sambu na kukumisa nzila nene. Yo vandaka kisalu mosi ya ngolo, kansi Nzambi sakumunaka bo. Nzila yina kusalaka nde ntalu ya bima ya

bilanga na bo kumata sambu bo kumaka kunata yo nswalu na zandu ntangu yo vandaka ntete ya mpa. Nzila ya nene vandaka kutendula mpi nde bo lendaka kuteka bima mingi, sambu bo vandaka ve ti mfunu ya kunata bima na bo ya bilanga na nima.

Sambu bo kumaka kuzwa mbongo mingi, yo vandaka kupusa bo na kusala kisalu ya ngolo mpi na kunwa ve malafu mingi. Bantu yantikaka kusala mingi na bilanga na bo, bo vandaka kukuna mpi kuteka bima mbala kumi kuluta mutindu bo vandaka kusala ntete!

- Inki bupusi bisalu ya zola kuvandaka na yo na bwala yai?
- Inki mutindu dibundu mosi ya kuvandaka ti nzayilu fyoti ya Nzambi kunungaka na kubalula bwala ya mvimba?
 - *Bo salaka mambu yina Nzambi songaka bo na kusala.*
 - *Bo sadilaka mambu yina bo longukaka na Biblia na kikesa yonso.*
- Na nki mitindu dibundu yai lenda vanda nto ya malongi sambu na dibundu na beno?

Mutindu Nge Lenda Soba

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Mabundu yina ke mona nsobolo ya kuyituka na ba nzo nzambi na bo kele mabundu yina kudipesaka na kusala bisalu ya zola ya mpila yonso — ya nene mpe ya fioti — mpi kusala yo mbala na mbala, bonso konso ngonda to na nima ya mposo mosi to mposo zole!

Beto tala mpila 4 yina ya beto bonso dibundu lenda nata nsobolo na mabundu na beto yonso.

Bansiku ya Ntwadisi: *Sonika mpila 4 ya bisalu ya zola na etanda to sala affiche mpe binga bantu ya nkaka kutanga yo.*

1. **Bisalu ya zola ya muntu na muntu** - Muntu yina kesadilaka dibuta na yandi ti bamfinangani na yandi.
2. **Kisalu ya zola na dibundu to na kimvuka ya fyoti** - Bantu ya dibundu kesalaka kisalu mosi ya bilumbu zole.
3. **Bisalu ya nene ya zola** - Bisalu ya nene yina kesalamaka na nsungi ya bilumbu kuluta zole mpi mbala mingi yo kelombaka nde bantu yina kele ve na dibundu kusala yo. (Mu mbandu, kutunga nzila)
4. **Kulonguka mbala na mbala** - Kuzabisa bantu yankaka malongi ya TCT.

KISALU NA BIMVUKA YA KIMPANGI

- Inki mambu dibundu na beno mesalaka sambu na kusadisa bantu ya bwala na beno na mitindu yai?
- Inki bupusi nge memonaka na bantu ya kisika yina nge kezingaka?
- Inki mutindu Nzambi mesakumunaka to mepesaka nge balusakumunu sambu na bikesa na nge?

RAPOTE

Na nima, lomba na bimvuka ya fyoti na kupesa bakomantere na bo na kimvuka ya mvimba.

Bangogo ya Nsuka

Ntangu beto ke manisa kisalu na beto bubu yai, beto ke pesa Nzambi matondo sambu yandi me sadisaka beto na kusala kisalu yai mpi sambu na bupusi yina bisalu na beto me vandaka na yo. Baka ntangu ya kupesa Nzambi mersi, pona bankunga ya lusambu, to konso kima yina mefwana sambu na kusala na nzo-Nzambi na beno.

Dilongi 7: Mambu ya Nge Fwete Sala na Nima

Bangindu ya Mfunu :

1. Beto kele na mfunu ya bisalu ya zola ya mutindu na mutindu kana beto kezola nde kimvuka na beto kubaluka.
2. Kisambu kele kitini mosi ya mfunu ya kuyidika makwela.

Bisadilu:

- Mukanda ya longoki: bitambi ya kubongisa mambu ya zola
- Mitindu ya kusonika bazina ya bantu ya nge kezolaka (sala yo nge mosi to sonika yo na zulu ya tablo)
- Bifwanisu ya kelonga na nzo-nkanda (sala bifwanisu na nge mosi to sonika yo na zulu ya tablo)

Kutalula

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Nani na kati na beno lenda yibuka mambu iya ya beto tubilaka na dilongi ya nsuka?

1. **Bisalu ya zola ya muntu na muntu** - Muntu yina kesadilaka dibuta na yandi ti bamfinangani na yandi.
2. **Kisalu ya zola na dibundu to na kimvuka ya fyoti** - Bantu ya dibundu kesalaka kisalu mosi ya bilumbu zole.
3. **Bisalu ya nene ya zola** - Bisalu ya nene yina kesalamaka na nsungi ya bilumbu kuluta zole mpi mbala mingi yo kelombaka nde bantu yina kele ve na dibundu kusala yo. (Mu mbandu, kutunga nzila)
4. **Kulonguka mbala na mbala** - Kuzabisa bantu yankaka malongi ya TCT.

Bubu yai, beto ta tadila mutindu beto lenda sadila yo diaka mingi na dibundu na beto.

Mambu Iya ya beto fwete sala

Kutanga Luka 2 :52

- Na nki mambu iya beto lenda tubila kuyela ya Yezu?
 - Mayele, Kimuntu (Kisalu), Kimpeve (Luzolo ya Nzambi), Kimvuka (Luzolo ya bantu)
- Tanga mwa bambandu ya bima ya beto kele na yo mfunu yina kewakana ti konso kitini yai.
 - *Mayele – kulonguka mambu ya metala mutindu ya kusansa maladi to kusadila mbongo*
 - *Na nitu – na mavimpi ya mbote, na banzo ya mbote, na madya ya mbote, na masa ya mbote*
 - *Na kimpeve – na luguluku, na kukwenda penepene na Nzambi*
 - *Mambu ya luzingu – makwela mpi dibuta, bangwisana na kati ya dibuta*

Bantuma sambu na Ntwadisi: Sonika mambu yina iya na zulu ya tablo, to beno vutukila yo mbala na mbala tii ntangu kimvuka ya mvimba tayibuka yo.

Yai kele bisika iya yina Yezu yelaka mpi yo kele mbandu ya mutindu yina mabuta na beto, bimbuka na beto mpi beto mosi fwete yela. Bantangu yankaka, yo lenda vanda mpasi na kusala kaka dyambu mosi ya zola, mu mbandu kulungisa kaka bampusa ya kinsuni to kulungisa kaka bampusa ya kimpeve. Kansi, kana beto kezola nde kimvuka na beto kusoba, beto fwete lungisa bampusa na beto na mambu yai iya.

BANGOGO YA BIMVWAMA NA BIMVWAMA YA KIMPANGI

Bantuma sambu na Ntwadisi: Beno kabwana na bimbuka ya fyoti-fyoti. Beno pesa konso kimvuka bisika zole yina Luka 2:52 ketubila. Kitini mosi ya bimbuka yina fwete yedisa mayele na bo ya kinsuni, mpi kitini yankaka fwete yedisa kimpeve na bo mpi kuvanda na bangwisana ya mbote ti bantu yankaka. Beno tadila bangyufula yai ya melanda sambu na bitini yonso zole ya kisalu na beno. Na ntangu beno kesala rapore na beno, beno sala kitini mosi mosi.

- Inki mambu mabundu mesalaka dezia sambu na kusadisa bantu yina kenyokwama?
- Inki mambu ya mfunu beto mezaba na yina metala bansaka ya kulutisila ntangu na kisika ya beto kezingaka?
- Inki bisalu ya zola beto lenda sala sambu na kulungisa bampusa ya bantu yina kele na mfunu ya lusadisu?

RAPOTE

Banzo-nkanda ya nda

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Kisalu ya zola ya iya na lisiti na beto kele 'Kulonga bana na kulanda na kulonguka.' Kulanda na kulonguka kele kima ya mbote ya beto fwete sala kana beto kezola kuvanda dibundu ya mungwa mpi ya nsemo. Yo kesadisaka beto na kuzabisa bantu yina kele na nzyunga na beto mambu yina beto mezaba na mpila nde bantu mingi kulanda na kuzinga mutindu Nzambi kezolaka.

Kele ti mitindu mingi ya kulanda na kulonga.

Bansiku sambu na Ntwadisi: Sambu na bimbuka yina mezaba kutanga, sonika mambu yai na zulu ya tablo to sala karte mosi mpi lombi na bantu yankaka na kutanga yo.

1. **Bangungudi kevandaka mbala mingi balongi yina bantu kezitisaka na dibundu mpi na bwala na bo** – Katula kupesa malongi ya kimpeve mpi kikesa na dibundu, yo lenda vanda mpi ti mabaku ya kulonga mayele ya mutindu mosi bonso mutindu ya kukumisa makwela ngolo to kusansa bana. Bo lenda sala yo na ntangu ya diskure to na ntangu ya kukabula diskure ti diskure.
2. **Kulonguka na bimbuka ya fyoti** – fyoti kesadisaka beto na kuyela na kimpeve, na kuvanda na mukumba ya kusala bisalu ya zola na kati na beto, mpi na kusadila bamfinangani na beto kumosi bonso kimvuka. Bimbuka ya fyoti kele mpi kisika ya mbote ya kuvutukila malongi yina nge longukaka na konso dilongi to kupesa yo na bantu ya nkaka yina me waka yo ntete ve. Bantu yonso, banda na bimbuka ya bankento tii na bimbuka ya baleke, lenda baka mambote na malongi yai.
3. **Kulonguka malongi yina bo meyidikaka mbote sambu na bantu yonso ya bwala** – Nge lenda yidika malongi yina kele na Kulonguka mavimpi ya nitu, Kulonguka makwela ti dibuta, mpi Kulonguka mbongo sambu na kulonga yo na nima ya lusambu to na kati ya mposo. Yo kesadisaka Bakristu ti bantu yina kele ve Bakristu na kulonguka kumosi, na kusala kinduku, mpi na kukangula banzila sambu na kuwakana dyaka mingi.
4. **Na luzingu na beto ya konso kilumbu** – na ntangu beto kekwendaka kutala bambefo – na ntangu beto kesalaka na bilanga – na ntangu beto kesansaka bana na beto – na ntangu beto kenwaka ti nduku ba na beto – beto yonso lenda zabisa bantu yankaka mambu ya beto kelonguka. Mu mbandu, mpangi mosi ya dibundu na beto kelongukaka Biblia konso mposo na midi ti banduku na yandi ya kisalu ya

bilanga. Mutindu mosi ya mbote ya kusyamisa malongi ya dibaku ya mbote kele ya kuvutukila dilongi mosi konso mposo na nzo-Nzambi na mpila nde bantu kuyibuka yo mpi kulonga yo na bantu yina bo kekutana ti bo na mposo yina.

KUDIYINGA MPI KUSAMBA

Baka ntangu ya kusamba mpi ya kuyula Nzambi bangyufula ya mutindu yai. Kuvila ve na kuwidikila yandi na pima yonso ntangu yandi kesonga nge kyeleka mpi kepesa nge bangindu ya mpa.

- Inki mutindu beto lenda yedisa mabaku ya kulonga?
- Inki mabaku ya kulonga beto mekonda ntete ve?
- Inki bisadilu ya kulongila Nzambi mepesaka beto? Inki kima beto kele na yo ve?

RAPORE

Bantuma sambu na Ntwadisi: Pesa bangindu. Lomba bawi na kupesana kikesa na nsadisa ya masolo na bo na yina metala malongi ya kelandaka. Lomba bo mpi na kuzabisa nge mambu yina bo mezaba mbote ve. Pesa bantu kikesa ya kuyela na mambu yai.

Mutindu ya Kuyidika Mambu

KISALU YA BIMVWAMA YA NKAKA

Bansiku ya kisalu:

1. Mono ta tanga bitambi ya me tala mutindu ya kuyidika mambu ya zola.
2. Bantu yonso ya kele ti makuki ya kusala yo, beno telama.
3. Konso ntangu ya beno kewa mono ketuba ngogo "samba", beno fukama to beno kanga mabolongo na beno mpi beno kangisa maboko, na nima beno telama.
4. Beto sala kumosi.

Bantuma sambu na Ntwadisi: Tanga ntu-diambu ya bo mesonika na **bisono ya ndombe**, mpi tula dikebi na ngogo - kusamba - konso ntangu ya nge ketanga yo (Mu mbandu: «**Ntendula ya 1: Kuvukana mbala na mbala... Ntendula ya 2: Kusamba kumosi... Ntendula ya 3: Tadila bampusa na nge mpi samba.**»); Konso ntangu bana yonso ya nzo-nkanda fwete fukama. Sala yo mbala zole to tatu. Konso ntangu, yo vandaka kuluta nswalu kiben. Na nsuka ya nkinsi, kimvuka ya bantu ta sala kisambu ya ngolo.

- Inki kele mfunu na yina metala kubongisa mambu?
 - Samba Nzambi!

Nge lenda vanda na kisika na nge ntangu yai na ntangu beto ketanga konso dyambu na kati na yo. (Syamisa bantu yonso na kutuba na ndinga ya ngolo bangogo ya luyantiku kumosi. Na nima, lomba bantu ya luzolo ya mbote na kutanga kitini mosi-mosi ya mukanda **BUKU YA LONGOKI**, ti bantendula na yo; to kana nge kesadila ve Mukanda ya KULONGUKA, tanga yo mpi lomba bo na kuvutukila bangindu ya mfunu.)

1. **Beto fwete vukanaka mbala na mbala** – Dibundu fwete vukanaka mbala na mbala sambu na kutula dikebi na bisalu ya zola na mpila nde bantu kuvanda ve kaka ti kisalu mingi mpi kuvila yo. Beno sala ngolo na kukutana ti nkwele na nge mbala mosi na ngonda sambu na kusamba, kusolula mambu ya metala zola, mpi kusala bapula.
2. **Samba kumosi** – Kaka na ngolo ti mayele ya Nzambi beto lenda balula mpenza bimbuka na beto. Yo kele kisalu mosi ya beto lenda sala ve kukonda yandi, kansi ti yandi, beto lenda sala mpenza

luswaswanu. Kuvila ve ata fyoti mfunu ya kisambu, mpi kudikusa ve na kuyindula nde nge lenda sala mambu ya mbote kukonda kusala kisambu.

3. **Konso muntu fwete kwisa na lukutakanu ti dibanza ya kutadila bampusa ya bantu yina kele na nzyunga na yandi** – Na kilumbu ya kisalu, nge lenda sosa mambu ya nge fwete sala to bantu yina kele na mfunu ya lusadis. Na lukutakanu, beno tubila mambu yina beno fwete sala. Samba Nzambi kumosi sambu yandi songa nge mutindu ya kusala mambu mpi yandi sadisa nge na kuyidika mambu sambu na lukumu na yandi
4. **Sala pula mpi samba** – Kima ya kuluta mfunu kele nde bapula na nge kuwakana ti mambu yina Nzambi memonisa nge na kusala. Biblia ke zabisa beto nde banzila ya Nzambi me swaswana ti ya beto, yo yina yandi lenda songa nge na kusala kima mosi yina kele ve mfunu sambu na beto sambu yo ta pesa yandi lukumu ntangu yandi ta sala yo.
5. **Samba, mpi na nima sala yo** – Tula dati, ntangu, bisadilu, bisadilu, mpi bantu yina nge kele na yo mfunu. Na nima, sala mambu yina nge me kana na kusala.
6. **Kuditadila mpi samba sambu na kupesa Nzambi matondo**– Tala nki ba mpusa nge ke na yo ya kusala mpi tonda Nzambi sambu yandi sadisa nge na kumanisa kisalu.

Kuvila ve nde: Kusala mambu ya fioti-fioti mbala na mbala kele mbote kuluta kusala mambu ya nene mbala mosi. Mambu ya fyoti-fyoti lenda sadisa nge na kununga. Kana bantu ya bwala na beno kemona beno kesala bisalu ya fyoti mbala na mbala na kisika ya kusala bisalu ya nene mbala mosi konso mvula, pana bupusi na beno tavanda nene. Kisalu mosi ya nene lenda vanda mbote, kansi kana yandi mona dyaka ve dibundu kesala ata kima mosi sambu na mambote ya bantu, yandi tavidisa bupusi na yandi nswalu.

Bangogo ya nsuka

Na dilongi na beto yina ta landa beto ta yidika mua bisalu ya zola.

Ntwadisi: Kana nge ke longuka malongi yai kimuntu kimuntu tuba :

Baka mwa ntangu na kimuntu yina kulomba na Nzambi yandi kusongisa nge mwa bampusa ya dibundu yina kita ya bantu lenda vanda na yo. Finama sambu na kukabula yina ya nge me mona mpi yina ya Nzambi ke songisa nge.

Ntwadisi: Kana nge kwenda mosi na malongi yina le land tuba:

Na ntwala ya kukwenda na malongi ya me landa, tala nima na bisono na nge yina nge bakaka na dilongi yai. Wapi mwa bangindu yina nge vandaka na yo yina me tadila kulonga bantu ya nkaka to Bisalu ya Zola ya kufuanana ve? Lomba Nzambi kusongisa nge kati ya mabanza na yina nge zola kubasisa ntangu ya nge ke kwenda na malongi ya me landa.

Dilongi 8: Mutindu ya Kusala Mambu

Bangindu ya Mfunu:

Na nsadisa ya kisambu mpi ya lusadisu ya Nzambi, beto tasala programe mosi ya bisalu ya zola.

Bisadilu:

- Mukanda ya Longoki: Mutindu ya Kuyidika Mambu ya Zola

Sala ngidika

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Nani na kati na beto lenda yibuka kitambi ya ntete ya beto tubilaka na dilongi ya nsuka?

*Bantuma sambu na Ntwadisi: Syamisa bawi na kuyibuka mambu yonso yina bo lenda yibuka. Na nima, beno tanga dyaka kitini ya **BUKU YA LONGOKI**.*

1. **Beto fwete vukanaka mbala na mbala** – Dibundu fwete vukanaka mbala na mbala sambu na kutula dikebi na bisalu ya zola na mpila nde bantu kuvanda ve kaka ti kisalu mingi mpi kuvila yo. Beno sala ngolo na kukutana ti nkwele na nge mbala mosi na ngonda sambu na kusamba, kusolula mambu ya metala zola, mpi kusala bapula.
2. **Samba kumosi** – Kaka na ngolo ti mayele ya Nzambi beto lenda balula mpenza bimvuka na beto. Yo kele kisalu mosi ya beto lenda sala ve kukonda yandi, kansi ti yandi, beto lenda sala mpenza luswaswanu. Kuvila ve ata fyoti mfunu ya kisambu, mpi kudikusa ve na kuyindula nde nge lenda sala mambu ya mbote kukonda kusala kisambu.
3. **Konso muntu fwete kwisa na lukutakanu ti dibanza ya kutadila bampusa ya bantu yina kele na nzyunga na yandi** – Na kilumbu ya kisalu, nge lenda sosa mambu ya nge fwete sala to bantu yina kele na mfunu ya lusadisu. Na lukutakanu, beno tubila mambu yina beno fwete sala. Samba Nzambi kumosi sambu yandi songa nge mutindu ya kusala mambu mpi yandi sadisa nge na kuyidika mambu sambu na lukumu na yandi
4. **Sala pula mpi samba** – Kima ya kuluta mfunu kele nde bapula na nge kuwakana ti mambu yina Nzambi memonisa nge na kusala. Biblia ke zabisa beto nde banzila ya Nzambi me swaswana ti ya beto, yo yina yandi lenda songa nge na kusala kima mosi yina kele ve mfunu sambu na beto sambu yo ta pesa yandi lukumu ntangu yandi ta sala yo.
5. **Samba, mpi na nima sala yo** - Tula dati, ntangu, bisadilu, bisadilu, mpi bantu yina nge kele na yo mfunu. Na nima, sala mambu yina nge me kana na kusala.
6. **Tadila mpe bondila sambu na kupesa Nzambi matondo** – Talá nki mfunu na yo mpe kumisa Nzambi sambu na kusadisa nge na kumanisa kisalu.

Na disolo yai, beto ta tadila mambu yina Nzambi lenda lomba beto na kusala na nima. Kana beno ke yibuka diaka disolo ya bwala mosi ya kubaluka, beno ta yibuka diaka nde bansoba yonso yantikaka ntangu bantu yulaka Nzambi mambu yina bo fwete sala, mpi ata kisalu yango vandaka mpasi – kutunga nzila – bo salaka yo. Yo butaka bambuma ya kuyituka. Bo yikaka mbongo yina bo vandaka kuzwa mbala kumi, bo yambulaka kulauka malafu, mpi bo salaka ngolo na kulemfuka na Nzambi na mambu yonso ya luzingu na bo.

Yo yina, bika beto yantika kusamba bubu yai mpi kulomba Nzambi na kuyibusa beto mambu yankaka yina yandi lenda lomba beto na kusala. Samba sambu na kulomba mayele na yandi na ntangu nge ketadila mambu yina nge sonikaka na kitini yina ketuba nde "bitini iya" na dilongi ya meluta mpi na ntangu nge ketadila mambu yina Nzambi memonisa nge na ntangu nge ketambula na mposo yai.

KISALU

Bantuma sambu na Ntwadisi: Na ntuala ya kulonguka, beno fwete sala kisambu. Na nima ya kusamba Nzambi sambu na kulomba yandi mayele mpi sambu na kuzaba bampusa yina yandi kezola nde nge lungisa, nge lenda baka ntangu ya kuvanda pima. Na nima ya kubikala pima kiteso ya minuta tanu, pesa Nzambi mersi sambu na luzolo na yandi ya kutwadisa mpi ya kutwadisa beto.

Lomba bawi na kutubila bangindu yina bo bakaka ntangu bo vandaka pima. Kana yo kele ve, tala dyaka mambu ya beto tubilaka na dilongi ya meluta, mpi tala kana mosi na kati na yo lenda monana bonso kisika ya mbote ya kuyantika. Sadisa kimvuka na kupona kisalu.

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Ntangu yai ya beno mebaka lukanu sambu na kisalu mosi, bika beto baka ntangu ya kuyidika yo. Ntangu nge ke baka bangidika sambu na mambu yina nge ta sala, tadila bangiufula yai ya ke landa.

1. Inki ntangu nge ta yantika kusala kisalu yai?
2. Keti bo kele na mfunu ya mbongo? Inki mutindu nge ta zwa yo?
3. Keti yo kelomba nde nge binga bantu yankaka na kusala yo? Nani tasala yo?
4. Keti nge kele na mfunu ya nswa mosi ya sipesiali? Nani lenda lomba yo?

Landa na Kuvanda ya Kwikama

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Tanga Matayo 21:28-31

- Inki mambu kusalamaka na ntangu yina?
- Inki mwana kusalaka luzolo ya tata na yandi?
 - *Mwana ya zole. Mwana ya ntete lembikaka tata na yandi na bangogo na yandi, kansi yandi vandaka ve ti lukanu ya kulemfuka. Mwana ya zole kusalaka mpenza mutindu tata na yandi kulombaka yandi.*
- Yo ketendula nki sambu na beto?
 - *Beto fwete yibuka nde kusala bapula mefwana ve, beto fwete landa yo.*

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

- Keti kele ti mambu yina lenda kanga nge nzila na kulungisa lukanu na nge?
- Inki nge lenda sala sambu na kununga mambu yai ya mpasi?

KISALU

Samba Nzambi sambu na kuzabisa yandi balukanu na nge mpi lomba yandi na kusadisa nge na kulungisa yo.

Bangogo ya Nsuka

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA

Na bimvuka ya fyoti, beno meka na kuyibuka bangindu ya mfunu ya konso dilongi.

- Na nima ya kulonguka dilongi yai, inki mambu nge tazola kusoba?

RAPOTE

Bika beto vutula matondo na Nzambi sambu na mambu yonso ya beto melonguka na dilongi yai.

- Nani kezola nde nge samba sambu na kusadila mambu ya nge kelonguka?

Dilongi 9: Sosa Bantu Yina Kezola

Kusala Kisalu

Bangindu ya Mfunu: Beto fwete pesana kikesa ya kusala mambu ya mbote na nzila ya kulonga, ya kupesa mabaku, ya kubingisa bantu na kusala, ya kupesa mersi, ya kusala kumosi, ya kudimona mfunu, mpi ya kusepela.

Bisadilu:

- Mukanda ya Kulonguka: Mitindu Nsambwadi ya Kupesa Kikesa na Kisalu ya Kusamuna
- Mukanda ya Kulonga Sambu na Balongoki: Dibundu Yina Kesalaka
- Tablo to tablo ya mpembe ti bidimbu

Bantuma sambu na Ntwadisi: Bo mesala dilongi yai sambu na kusadisa BANTU YA KE YANGILAKA BANTU na dibundu na beno na kuyindula mutindu bo lenda sadisa bantu mingi na dibundu na bo na kusala kisalu ya dibundu to na kumonisa zola.

Bangogo ya luyantiku: Luzingu mosi ya kisalu

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA YA NENE

Na 1 Korinto kapu 12, Polo Vandaka kutubila nitu ya mvimba. Yo keyibusa beto nde beto yonso kele bitini ya nitu mosi mpi nde sambu nitu kusala mbote, konso kitini fwete sala kisalu na yo. Kansi, na banzo-Nzambi yankaka, yo kemonanaka bonso nde bantu fyoti mpamba na kati ya bantu yina kekwendaka na nzo-Nzambi kesalaka kisalu, ebuna bantu yankaka kekingaka nde bo sadila bo. Na disolo yai, beto tatadila mitindu ya kuswaswana yina beto lenda sadisa bantu mingi na kusala kisalu ya kusamuna mpi mutindu beto lenda tanina mpusa ya bantu yina kesalaka kisalu ya kusamuna.

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA

Tanga Baebreo 10:24: « Beto banzila bantu ya nkaka na kati na beto na kupesa bo kikesa ya kuzola bampangi ya nkaka kuluta diaka mbote ti kusadila bo mambu ya mbote... »

- Inki mitindu nge lenda sadila sambu na kusyamisa bankaka na kusala kisalu ya kusamuna? Inki mambu kesalaka mbote? Inki ke kwendila ve mbote?
- Inki bangindu yankaka nge lenda sadila sambu na kusadisa bantu mingi?
- Inki nge lenda sala sambu na kusadisa bantu yankaka na kuvanda kaka na mpusa ya kusala kisalu?

RAPOTE

Na disolo yina kelanda, beto tatadila mitindu nsambwadi yina beto lenda pesana kikesa na kumonisa zola mpi kusala bisalu ya mbote.

Mitindu nsambwadi ya kupesa kikesa na ksalu

Bansiku sambu na Ntwadisi: Ntangu nge ketanga baverse yai, sonika yo na tablo.

1. Longa Mambote ya Kusala Ksalu

Beto fwete longa bantu ya mabundu na beto mfunu ya kusadila bantu yankaka. Kana bantu kezaba ve nde Nzambi meponaka bo sambu na kusala na dibundu na yandi, beto lenda yituka ve kana bo kesala yo ve.

2. Sosa mabaku ya mpa

Ntangu beto kesalaka bisalu bonso bisalu ya zola, beto kepesaka bantu ya dibundu dibaku ya kusala ksalu ya kusamuna. Sambu na bantu yankaka, yo kevandaka mpasi na kumona mambu yina bo lenda sala, mingimingi na ntuala nde yo kuma kikalulu na dibundu. Sala bikesa sambu na kupesa mabaku ya mutindu na mutindu na bantu ya mitindu yonso mpi ya mayele ya mutindu na mutindu. Baka ntangu ya kuyindula batalanta ya kuswaswana yina kele na dibundu na beno mpi mutindu bo lenda sadila yo. Lomba bantu yankaka na kupesa bangindu na bo na mambu yina dibundu lenda sala. Nge lenda yituka na kumona mutindu bo ke salaka mambu ya mpa.

3. Lomba Bantu na Kudipesa na Ksalu

Bantu mingi kepesaka ve maboko kana bo mezabisa bo ve na kusala yo. Bo lenda wa mambu yina kesalama na estrade, kansi bo keyindulaka nde bantu yankaka na kati ya dibundu mpi kewa. Sosa bantu yina kesalaka ve mingi ksalu ya kusamuna, mpi kana nge kele ti dibaku ya kusala ksalu mosi ya zola to ya mutindu yankaka yina kewakana ti mayele na bo, baka ntangu ya kubingisa bo.

4. Kumonisa Ntonda mpi Kupesa Mersi

Beto yonso kesepelaka ntangu bantu kesikisaka beto mpi kepesaka beto mersi. Beto tadila Baroma kapu ya 16. Yo kele ti bazina mingi mpi mambu yina bantu yango salaka. Keti nge lenda yindula mutindu bantu yina bo tubilaka na mukanda yai zolaka kudiwa kana bo zabaka nde Polo kundimaka ksalu na bo ya ngolo mpi kubakaka ntangu ya kusonika bazina na bo na mukanda yai ya mfunu? Ata bazina yai keyibusa beto mfunu ya ksalu, bonso bamfumu ya dibundu, yo keyibusa beto mpi mfunu ya kundima mpi kupesa bankaka mersi. Beto bantu kele ti kiyeka, beto fwete bakaka ntangu ya kupesa mersi na bantu yina ke salaka ksalu, mingi-mingi bayina bo ke zabaka ve.

5. Monisa Ntendula ya Mambu

Tanga Matayo 25:34-40. Na mambu mingi, verse yai kele mfunu mingi. Yandi kesonga beto nde konso kima ya beto kesala sambu na muntu ya fyoti, yo kele bonso nde beto kesala yo sambu na Kristu. Mambu ya beto kesalaka sambu na kumonisa zola kele mfunu mingi. Ntangu beto ke kwendaka kusamuna, yo ke vandaka bonso nde beto ke kwenda sambu na Kristu. Yindula fyoti kana beto vandaka kutadila bantu yina beto kesadilaka bonso Kristu, inki mutindu beto zolaka kusadila bo? Keti bikesa na beto kele mfunu? Beto fwete tadila bantu yina bonso bansadi ya Kristu na ntangu bo kesadilaka dibundu.

6. Kusala Kumosi

Tanga disolo yai na ndinga ya ngolo:

Na nsungi ya bamvula mingi, bantu ya dibundu vandaka kudiwula sambu na nki muntu yina vandaka kutula bunkete na kibansala ya nzo-nzambi vandaka kusoba mbala na mbala. Muntu mosi vandaka kusala ksalu ya luzolo ya mbote, ebuna na nima ya bangonda tatu to iya, yandi vandaka kutuba nde yandi takuka dyaka ve kusala ksalu yina. Bantu mingi yina vandaka kusala ksalu ya luzolo ya mbote na bisika ya nkaka ya dibundu vandaka kusala ksalu na bo bamvula mingi, kansi sambu na nki bo vandaka kusoba nswalu kibeni? Bo keyulaka bantu ya luzolo ya mbote sambu na nki bo meyambulaka ksalu na bo, kansi mingi na kati na bo kevandaka na badute na kupesa mvutu ya pwelele. Muntu mosi tubaka nde, kana bo vanda ti kimvuka ya bantu yina ke twadisaka ksalu na bo, yo ta vanda mbote. Dibundu kubakaka lukanu nde yo vandaka mfunu na kumeka, mpi bo salaka kimvuka mosi ya bantu yina kesalaka bilanga.

Bubu yai, na kati ya bantu yina kesalaka bilanga, beto lenda tanga batata ti bana na bo ya babakala mpi babakala yankaka. Bo ke vukanaka konso Sabala na suka na 7:00. Bo keyantikaka ti kisambu, na nima bo kekwendaka na bisika ya kuswaswana mpi bo kesalaka ksalu ya kuzenga banti zole-zole mpi ya kukomba. Na ngunga ya uvwa, bo kenwaka kafe kumosi mpi bo kesolulaka mambu ya metala luzingu na bo. Na nsuka ya lukutakanu, bo kesukisaka na kisambu. Na nima, bo kebasikaka sambu na kusala kumosi. Bubu yai, bantu ke salaka na masamba bamvula mingi. Bo ke basikaka kaka kana bo kele diaka ve ti mavimpi ya mbote to kana bo kele ti mikumba ya nkaka.

Beno Solula :

- Inki kupusaka bampangi ya luzolo ya mbote na kusala bangunga mingi?
- Sambu na nki nge keyindula nde kusala kumosi kele mfunu mingi?
- Tanga mwa mambu yina Bakristu kesalaka sambu na kukumisa bumosi na bo ngolo.
- Inki bangindu beto lenda sadila sambu na kusadisa bantu yankaka na kusala kumosi?

7. Lukutakanu ya Mbote

Bantu ta sala mambu mingi ya nkaka yina bo ke sepelaka ti yo! Bo ta salaka bangunga mingi mpi ta kudipesaka mingi na ksalu kana bo ke sepela ti ksalu yina bo ke sala. Bantangu yankaka, beto lenda yindula nde beto fwete baka mambu ya Bukristu na mbalu mingi, kansi mbala mingi Biblia ketubilaka yo bonso mambu ya kyese. Paladisu ta vanda kisika mosi ya kiese.

BANGOGO YA KULONGUKA NA KIMVUKA

Bansiku sambu na Ntwadisi: Sadila mambu yina kele na **BUKU YA LONGOKI**.

- Keti nge memekaka metode mosi na kati ya bametode yai? Inki sadisaka yandi? Inki mambu salamaka ve?
- Inki baverse beto lenda sadila sambu na kulonga mfunu ya ksalu?
- Na nki mitindu nge memonisaka ntonda na nge? Inki bangindu yankaka nge lenda sadila?
- Inki nge lenda sala sambu na kusepedisa bantu mingi? Inki mambu nge lenda sala sambu ksalu ya kusamuna kupesa nge kyese mingi?

RAPORE

Bansiku sambu na Ntwadisi: Pesa bana ya nzo-nkanda ntangu ya kufwana sambu na kupesa bamvutu na bangyufula yai mpi kusala rapore.

KISALU NA KIMVUKA YA NENE

Beto memona mitindu nsambwadi ya bantu kekudiwaka nde bo mepesama kikesa ya kusala ksalu: kulonga, kupesa mabaku, kubinga bantu na kusala, kupesa mersi, kusala na kimvuka, kudimona mfunu, mpi kusepela.

Bansiku sambu na Ntwadisi: Lomba bantu yonso na kukwenda na ntwala mpi na kutula kidimbu na bima tatu yina bo keyindula nde yo tapesa bo kikesa mingi.

- Keti bantu yonso sadilaka metode mosi? *Mbala mingi, bo ta vanda ya kuswaswana.*
- Tendula nde bantu yonso ke vandaka ti bikuma ya kuswaswana, yo yina na mabundu na beto, beto fwete sala manaka mosi yina ke pusa bantu ya mitindu yonso.
- Keti bantu ya nkaka bakaka matonsi mingi? Sambu na nki nge keyindula nde bantu yai kubakaka ba pointi mingi? Keti nge lenda sadila metode yai sambu na kupesa kikesa na bantu ya dibundu na beno?

Dibundu yina ke sadisaka Bantu

Kana beto kezola nde mabundu na beto kuyedisa luzingu ya kusala bisalu ya zola mbala na mbala (kansi kaka ve na bantangu yankaka), beto fwete sala ntete lusilu ya kusamba sambu na dibundu na beto. Na nima, beto

fwete sala yonso yina beto lenda sala sambu na kutubila, kusala, mpi kuta bankinsi ya mambu ya zola mbala na mbala. Tala disolo ya dibundu mosi yina kusalaka ngolo sambu na kukumisa bisalu ya zola mutindu ya luzingu ya bantu ya dibundu na bo.

James kudiwaka bonso nde bo menunga yandi ve. Yandi zabaka nde yandi vandaka na mfunu nde bantu kusala na dibundu na yandi, kansi yandi vandaka kuzaba ve mutindu ya kusala yo. Nduku na yandi mosi kupesaka yandi nimeru ya telefone ya Pastere Moïse mpi kusongaka yandi na kubinga yandi sambu na kulomba bandongisila. Yandi bingaka pastere Moses, mpi na nima ya kusolula ti yandi mwa ntangu, bo songaka yandi nde yandi vandaka na mfunu ya kuyidika mambu sambu dibundu na yandi kuvanda kisika ya kisalu. Na nima, pastere James kundimaka nde yandi vandaka kuzaba ve ata fyoti kana kisalu ya kusamuna vandaka nki mutindu. Ntwadisi mosi ya dibundu na zina ya Moses kuvutulaka nde: « *Beno kudiyangisa ve, mono mpi vandaka kudiyangisa ve tii mwa bamvula meluta. Kana nge kwisa na biro na beto mosi, mono ta songa nge mambu yina mono ke zola kutuba. »*

Ntangu yandi kumaka na nzo-nzambi na bo, yandi kutanaka ti James yina vandaka mpi pastere. Yandi lembaka nitu mpi waka kyese na kumona nde pastere mosi na zina ya Moses vandaka mpenza na mpusa ya kusadisa yandi na kisika ya kusonga yandi kaka dibundu na yandi ya nene.

Ntangu bo kotaka na nzo-Nzambi, Pastere James kumonaka kidimbu mosi ya nene. Yo vandaka ti ntutu-diambu: 'Vukana na Kilumbu ya Kisalu.' Beno lemba ve na kusala mambu ya mbote. - 2 Tesalonika 3:13. ?? Na nsi, bo vandaka kusonika bazina ya bangonda tatu yina vandaka na lweka ya konso dati. Nzila ya ntete kele ntalu ya bisalu ya zola yina bo salaka na ngonda yina, ya zole ntalu ya bantu yina bo sadisaka, mpi ya tatu ntalu ya bantu yina bo sadisaka.

Inki yo? Nganga-Nzambi James yulaka yandi nde.

Moses kutubaka nde: « *Konso ngonda, beto kesalaka kisalu ya nzo na nzo. Na bilumbu yai, beto kesalaka ngolo na mpila nde bantu mingi na kati ya dibundu kusala na mutindu mosi to yankaka. Ntangu mono ke samunaka, mono ke lombaka bantu na kusonikisa bazina na bo, mpi bampangi ya dibundu ke lombaka bantu na kusonikisa bazina na bo na masolo na bo ya konso kilumbu. Bankaka kesalaka bisalu ya nzo-nzambi, mu mbandu kusala na masamba to kutula mukubu na nzo mosi. Bankaka kesalaka bisalu ya kusadisa bantu na kuyidikaka banzo to kubakaka bangidika sambu na kusala bansaka ya kulutisila ntangu ti bana. Beto me tulaka ba postere mingi na nzo-nzambi sambu na kuyibusa bantu bilumbu yina mpi kusadisa bo na kubakisa nde beto ke sadilaka bantu mingi mpi nde beto kele kaka na mfunu nde bo kudipesa mingi. Konso ngonda, beto ke sonikaka bisalu ya zola yina beto me salaka, bantu yina beto me sadisaka, mpi bantu yina beto me sadisaka. Konso ngonda, beto ke salaka ngolo sambu na kusadisa bantu mingi. »*

Ntangu Pastere James vandaka kutala na nziunga ya nzo—nzambi, yandi monaka nde yo vandaka ya kyeleka - na bibaka ya nzo-nzambi na yandi, yandi monaka bifwanisu mingi yina vandaka ti baverse ya kuswaswana. Na kibaka yina kuvandaka na nima, bo tulaka bafoto mingi yina vandaka kumonisa mambu mingi ya mbote ya kisalu ya ntangu yonso yina kusalamaka na ntangu ya ntama. Yo vandaka ti bafoto mingi ya bantu yina vandaka kusala bisalu ya mutindu na mutindu: kutunga banzo, kuyidika banzila, kutula bunkete na banzo-nzambi, mpi kulonga bana. Na zulu ya bafoto yango, bo tulaka kidimbu mosi ya nene yina vandaka kutuba nde: "Beto Tunga Kimfumu ya Nzambi Kumosi."

Na nima, pastere James zwaka kisika ya kuvanda ntangu pastere Moses vandaka kudibongisa sambu na kuyantika diskure. Pastere James kumonaka bantu ya mbote yina vandaka kupesa bantu yonso mbote na kyelo mpi nkento mosi yina vandaka kusadisa bifwa-meso ti minunu na kuzwa bisika ya kuvanda mpi kupesa bo dikopa ya thé. Yandi waka kyese mingi na dibundu yina, mpi yandi kudiyluka kana yandi mpi lenda sala mutindu mosi na dibundu na yandi.

Na luyantiku ya lukutakanu, batoko vandaka kukina mpi dibundu vandaka kuyimba bankunga. Na nima ya ntangu ya lusambu, pastere Moïse kulombaka bantu na kuta kimbangi. Nkento mosi ya mununu kwisaka kusonga beto nde: « Bakala na mono me fwaka, mpi ntangu yai mono mosi ke na kusansa ntekolo na mono ya bakala. Nzo na beto vandaka ya kubeba mpi yo vandaka kubasisa masa mingi, mpi ntekolo na mono vandaka kusala mbote ve na nzo-nkanda. » « Na mbala mosi, yandi yantikaka kuseka: » Ntangu yai dibundu me kwisa kusadisa mono na kuyidika ludi. Ebuna, batoko ya nkaka lombaka mwana na mono ya bakala na kukota na nzo-nkanda yina bo ke pesaka formasio sambu na kusadisa yandi na kununga ve na nzo-nkanda. Mono kele na ntunda mingi na mutindu dibundu na beto ke sadisaka mono. Matondo mingi na beno yonso! Kimbangi yina kusimbaka nima ya bantu yonso yina kuvandaka pana. Pastere Moses kuvutukaka na ntwala ya nzo-nzambi mpi yandi lombaka bantu yina kutungaka nzo yina ti bantu yina vandaka kutwadisa nzo yango na kutelama. Sambu bo vandaka kusala mutindu yina, bantu yonso ya dibundu vandaka kupesa bo maboko na ndinga ya ngolo. Bo vandaka na kyese mingi mpi bo vandaka ya kuvanda nswalu. Pastere Moïse salaka kisambu mosi ya nkufi sambu na nkento yina ti bantu yina vandaka kusala na nzo-nzambi, yandi pesaka Nzambi matondo sambu na luzolo na bo ya kusadisa, yandi pesaka Nzambi matondo na mutindu yandi sadilaka bo, mpi yandi lombaka Nzambi na kulanda kusadisa dibundu na kupesa yandi lukumu na nzila ya bisalu na bo. Na nima, nganga-Nzambi Moses kuyibusaka bantu ya dibundu na yandi nde bo fwete sala lusambu na bo na nima ya bamposo zole mpamba. Yandi songaka bo nde kana bo kezola kutunga Kimfumu ya Nzambi, yo kelomba nde nitu ya mvimba kusala na bumosi. Yandi yibusaka bo nde ata kitini mosi ve ya nitu kevandaka mfunu, mpi nde mutindu mosi na nitu ya muntu, kana kitini mosi kesalaka ve kisalu ya mbote, nitu ya mvimba mpi kesalaka ve kisalu na yo ya mbote. Na nima, yandi lombaka bampangi yina kuvandaka dezia ti bazina na bo na kusala yonso sambu na kupona muntu mosi yina lenda kwenda kusamuna ti bo na kilumbu yina.

Ntangu bo vandaka kusala lusambu na bo, James vandaka kuyindula mambu yonso ya yandi monaka mpi ya yandi waka. Ketu yo vandaka kima ya kuyituka na kumona nde bantu mingi ya dibundu yai vandaka kusala mbala na mbala mambu ya zola? Nsukansuka, yandi bakisaka mambu yina Moïse zolaka kutuba ntangu yandi tubaka nde beto fwete sala kisalu ya kusamuna.

BANGOGO YA BIMVWAMA NA BIMVWAMA YA KIMPANGI

*Bantuma sambu na Ntwadisi: Sadila **BUKU YA LONGOKI**.*

- Inki mutindu disolo yai kemonisa mitindu nsambwadi yina beto lenda pesa bankaka kikesa?
- Inki bangindu yankaka nge lenda longuka yina lenda sadisa dibundu na nge?

Bangogo ya nsuka

Na Efezo 4 beto ketanga nde: « Ntangu konso kitini ke salaka kisalu na yo, nitu ya mvimba ke yelaka mpi ke kumaka ngolo na nzila ya zola. » Sambu beto kele bantwadisi ya dibundu, beto kezola kusyamisa bantu yonso ya dibundu na kudipesa na kisalu ya kusamuna.

KUDITADILA MAMBU

Beto tadila dyaka mitindu nsambwadi ya kusyamisa bankaka na kusala mpi bangindu yina beto bakaka na kimvuka. Inki mambu tatu nge lenda sadila na ngonda yai sambu na kupusa bantu mingi ya dibundu na beno na kusala kisalu ya kusamuna?

***Bansiku sambu na Ntwadisi:** Na nsuka, beno baka ntangu ya kusamba sambu na mabundu na bo mpi beno na beno*